

Návrh širších možností financování zemědělských podniků z fondů Evropské unie ve Zlínském kraji

Bc. Adéla Zábojníková

Diplomová práce
2013/2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adéla Zábojníková**
Osobní číslo: **M12479**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh širších možností financování zemědělských podniků z fondů Evropské unie ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Představte problematiku zemědělství v České republice.
- Charakterizujte základní teoretické pojmy týkající se společné zemědělské politiky Evropské unie.

II. Praktická část

- Proveďte srovnávací analýzu dotační zemědělské politiky v rámci jednotlivých krajů České republiky.
- Charakterizujte vybrané zemědělské podniky ve Zlínském kraji a analyzujte přehled získaných dotací u těchto subjektů.
- Na základě provedené analýzy navrhněte možnosti zlepšení získávání dotací u vybraného zemědělského podniku ve Zlínském kraji.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ACKRILL, Robert. Common Agricultural Policy. 1. vyd. Sheffield: Continuum, 2000, 244 s. ISBN 1-84127-126-8.

BOHÁČOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ. Ekonomika agrárního sektoru. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0.

CSÁKI, Csaba, Michel DEBATISE a Oskar HONISCH. Food and Agriculture in the Czech Republic: From a "Velvet" Transition to the Challenges of EU Accession. Washington: World Bank Publications, 1999, 91 s. ISBN 0-8213-4502-8.

FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK. Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2008, 179 s. ISBN 978-80-7179-939-9.

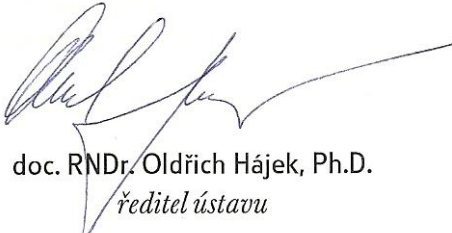
SVATOŠ, Miroslav et al. Agrární politika: vybraná témata. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2009, 202 s. ISBN 978-80-213-1914-1.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Pavel Grebeníček
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 17. února 2014
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2014

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezahnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2. května 2014

-----

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma Návrh širších možností financování zemědělských podniků z fondů Evropské unie ve Zlínském kraji. Práce je rozdělena do dvou částí, a to na teoretickou a praktickou. Teoretická část se věnuje několika základním pojmům souvisejících se zemědělstvím, Evropskou unií, Společnou zemědělskou politikou a fondům k financování zemědělských podniků v České republice. Analytická část zahrnuje dotační nástroje Evropské unie včetně jednotlivých dotací a Jednotné žádosti, finanční podpory dle krajů v České republice a na závěr srovnání dvou zemědělských podniků ze Zlínského kraje.

Na základě analytické části je vypracována návrhová část, kde jsou uvedena doporučení, jakými by se měla vybraná zemědělská družstva v oblasti dotací ubírat, a zpracován projekt pro zemědělský subjekt.

Klíčová slova: Zemědělství, Evropská unie, Společná zemědělská politika, fondy, dotace, Jednotná žádost, zemědělské družstvo, dotační návrhy, projekt

ABSTRACT

For my thesis I have chosen topic Proposal of More Options Financing of Agricultural Enterprises from the European Union Funds in Zlin Region. The work is divided into two parts, on the theoretical and the practical. The theoretical is devoted to several basic conceptions connected with agriculture, European Union, Common Agriculture Policy and funds to financing agriculture enterprises in the Czech Republic. The analytical part includes grant instruments of the European Union including the individual grants and single application, financial support by regions in the Czech Republic and at the end the comparison of two agriculture enterprises in Zlin Region.

On the basis of the analytical part, there is created a proposal part, where are introduced recommendation according to which should the agricultural cooperatives go ahead in grant zones. Also there is processed a project for the agricultural entity.

Keywords: Agriculture, European Union, Common Agriculture Policy, Funds, Grants, Single application, Agriculture farm, Grant proposal, Project

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Ing. Pavlu Grebeníčkoví za jeho odborné rady, paní Jarmile Gajdůškové, paní Aleně Svízelové a panu Josefu Svízelovi za jejich konzultace.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ZEMĚDĚLSTVÍ.....	12
1.1 VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ OD 13. STOLETÍ	12
1.2 ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE	16
1.2.1 Rostlinná výroba	16
1.2.2 Živočišná výroba	18
1.3 ZEMĚDĚLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE	18
2 EVROPSKÁ UNIE.....	21
2.1 HISTORIE	22
2.2 FINANČNÍ PROSTŘEDKY EVROPSKÉ UNIE.....	23
3 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU	26
3.1 VZNIK A PODSTATA SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	26
3.2 CÍLE SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	27
3.3 ZÁSADY SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY	28
3.4 INSTITUCIONÁLNÍ PŘEDPOKLADY FUNGOVÁNÍ SZP.....	29
3.4.1 Regulační nástroje a mechanismy	29
3.4.2 Financování společné zemědělské politiky	30
3.5 AGRÁRNÍ POLITIKA	32
3.6 ZEMĚDĚLSTVÍ A EVROPSKÁ UNIE V SOUČASNÉ DOBĚ.....	33
4 FONDY K FINANCOVÁNÍ ČESKÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ	35
4.1 DOTACE	35
4.2 STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND.....	35
4.3 EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ ZÁRUČNÍ FOND	36
4.4 EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVA (EAFRD)	37
4.5 EVROPSKÝ RYBÁŘSKÝ FOND	41
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
5 DOTAČNÍ NÁSTROJE.....	44
5.1 PŘÍMÉ PLATBY.....	44
5.1.1 Jednotná platba na plochu SAPS.....	44
5.1.2 Oddělená platba za cukr a Oddělená platba za rajčata	47
5.1.3 Dojnice - Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka.....	48
5.1.4 Masná telata - Zvláštní podpora na tele masného typu	50
5.2 DOTACE POSKYTOVANÉ V RÁMCI PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA	51
5.2.1 LFA – platba v méně příznivých oblastech.....	51
5.2.2 AEO – Agroenvironmentální opatření	52
5.2.3 Top-UP – národní doplňkové platby.....	54
5.3 JEDNOTNÁ ŽÁDOST.....	55
5.3.1 Termín, místo, způsob podání	55
5.3.2 Portál farmáře SZIF	57

5.3.3	Podání nové Jednotné žádosti – vyplnění formuláře.....	57
6	POSKYTOVÁNÍ FINANČNÍCH PODPOR Z EAFRD A EZZF.....	63
7	SHRNUTÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI	67
8	DOTACE U VYBRANÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH SUBJEKTŮ.....	69
8.1	ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO VLASTNÍKŮ STRÁŽNÁ, DRUŽSTVO, BŘEZŮVKY	69
8.1.1	Financování	71
8.1.1.1	Dotace	73
8.2	FARMA VELKÝ OŘECHOV	78
8.2.1	Financování	79
8.2.1.1	Dotace	80
8.3	SROVNÁNÍ SLEDOVANÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ	82
9	NÁVRH MOŽNOSTÍ ZLEPŠENÍ ZÍSKÁVÁNÍ DOTACÍ.....	85
	ZÁVĚR	99
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	102
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	106
	SEZNAM OBRÁZKŮ	109
	SEZNAM TABULEK.....	110
	SEZNAM PŘÍLOH.....	111

ÚVOD

Tématem mé diplomové práce je Návrh širších možností financování zemědělských podniků z fondů Evropské unie ve Zlínském kraji. Hlavním důvodem proč jsem si toto téma zvolila, bylo podívat se blíže a zjistit problematiku zemědělství, zejména v České republice, jelikož zemědělství je důležitou částí národního hospodářství, zabývající se pěstováním plodin a chovem hospodářských zvířat, avšak tuto důležitost si mnoho lidí neuvědomuje. Vstup České republiky do Evropské unie s sebou přináší spoustu pozitivních, ale i stinných stránek, záleží v jakém pohledu a jak nás přímo ovlivňuje. Stejně tak je tomu i v českém zemědělství. Českému zemědělství přináší miliardy finančních prostředků. Je jasné, že menší zemědělský podnik by se v současné době z vlastních příjmů neuživil, což je důvodem stále se snižujícího počtu zemědělských družstev, proto vyžaduje finanční podporu ať už národních zdrojů či Evropské unie. Proto jsem se chtěla přiblížit a zjistit finanční závislost zemědělských subjektů, jaké mají možnosti čerpání a jaké dotační nástroje jsou jim k dispozici.

Má práce se skládá ze dvou částí, a to teoretické části a rozsáhlejší praktické včetně návrhové části. V teoretické části rozeberu pojmy, které se budou týkat zemědělství, jeho vývojem, zemědělské produkce a zemědělstvím v České republice. Uvedu několik informací o Evropské unii, Společné zemědělské politice Evropské unie. V neposlední řadě rozeberu fondy určené k financování českých zemědělských podniků včetně dotací.

Praktická část je rozdělena do několika kapitol. První začínám dotačními nástroji zahrnující přímé platby, dotace poskytované na základě Programu rozvoje venkova a Jednotnou žádost včetně toho, jak vypadá. Následuje srovnání finančních podpor z Evropské unie dle jednotlivých krajů v České republice, tato kapitola je zvolena proto, abych ukázala, jak velké dotace kraje dostávají, i když jejich výše mnohdy nemusí odpovídat jejich rozloze. Dále rozebírám dvě zemědělská družstva Zlínského kraje, která srovnávám jak z hlediska předmětu činnosti, tak z hlediska poskytování dotací.

Na základě provedené analýzy je vypracována návrhová část, která se vztahuje k dvěma vybraným zemědělským subjektům, kde uvádím návrhy širších možností financování družstev z pohledu dotací. Na závěr je zpracován projekt pro jedno z těchto družstev.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZEMĚDĚLSTVÍ

Od počátku lidské společnosti patří zemědělství k neoddelitelným a základním prvkům lidského vývoje. Pokládá se za příčinu revolučních novinek ve vývoji společnosti v době neolitu a mladší doby kamenné mezi 10. a 3. tisíciletím př.n.l. Úmyslné pěstování rostlin vedlo k zásadním změnám, jako byl přechod od sběračství a lovu k domestikaci rostlin, jako byly pšenice, ječmen, kukuřice, proso, luštěniny, a zvířat, nejprve ovce a kozy, později skot a prasata. Později došlo k rozvoji nových technik (rozvoj řemesel) a konečně ke vzniku stabilních sídlišť a prvních civilizací.

Zemědělství bylo vždy dodavatelem potravin pro výživu obyvatel a surovin pro další zpracování, a tak neztrácelo nic na svém významu od počátku prvních civilizací. Rozhodující ekonomická aktivita obyvatelstva na venkově byla právě v zemědělství. Tento proces se odehrával po celou dobu středověku až do novověku. (Boháčková, Brožová, 2010, s. 3)

1.1 Vývoj zemědělství od 13. století

V období středověku byla na venkově nízká civilizační úroveň, která brzdila rozvoj ekonomický a sociální. I když v raném středověku představovala zemědělská výroba hlavní ekonomickou činnost, venkov se nacházel na pokraji hladomoru.

K zásadním strukturálním změnám v celém hospodářství došlo v průběhu 13. století, kdy klíčovou roli hrála kolonizace, která se týkala zakládání měst i vesnic. Každá nově vzniklá vesnice měla zavedený dědičný pacht mezi představitelem vesnice a feudálním pánem. Uplatňoval se trojhonný systém, půda byla označována jako rustikál a dominikál. I když byly ze středověku vžity robotní povinnosti, v tomto období představovaly robotu jenom několik dní v roce.

Ve 14. století se rozšiřovala plocha obdělávaných polností díky relativnímu dostatku obilí. Došlo i ke zlepšení úrovně chovu hospodářských zvířat.

Ve 14. a 15. století přišel velký mor a události husitské epochy, což mělo za následek pokles výkonnosti zemědělství a osídlení venkova, kdy ztráty venkovského obyvatelstva představovaly až 40 %.

V druhé polovině 16. století se šlechta plně věnuje podnikání, hlavně ve velkých panstvích, kde vzniká režijní velkostatek a hospodářství je založeno na námezdní práci. Byla překonána ekonomická a populační deprese a na venkově začíná růst životní úroveň.

Po poškození země třicetiletou válkou, v 17. století, základ bohatství pro šlechtu tvořily ekonomické výnosy ze zemědělských statků. Zemědělství se skládalo se smíšením podoby výroby a produkce byla získávána na základě nevolnické práce. 17. století představovalo častá povstání poddaných kvůli absolutnímu připoutání rolníků k půdě s omezováním práv, narůstající robotní povinností. Ekonomický systém byl založen na poddanské závislosti.

V roce 1775 byl zaveden Robotní patent Marie Terezie a 1781 Patent o zrušení nevolnictví Josefa II, avšak po smrti císaře Josefa II. byly tyto změny zrušeny, protože se šlechta cítila být těmito změnami poškozená.

V 19. století probíhal nárůst intenzivnější zemědělské výroby, rostla poptávka po potravinách a surovinách. Od trojpolního systému se přešlo ke střídavému hospodářství souvisejícím s výraznějším pěstováním brambor a jetelovin, rušení pastvin, stájovému chovu dobytka.

V roce 1948 byla císařským patentem Ferdinanda II. zrušena roboty, roboty neměla v té době už smysl, protože na většině panství v Čechách se už nerobotovalo.

Do roku 1918 nedocházelo v zemědělství na českém území k významným změnám, zemědělství se rozvíjelo především ve vnitrozemí, pěstoval se převážně chmel, obilí, cukrová řepa, víno a zelenina, na tuto strukturu navazoval potravinářský průmysl.

Po první světové válce a osamostatnění Československa dosáhla zemědělská výroba sotva poloviny předválečné úrovně a projevil se obrovský nedostatek potravin.

V období první republiky proběhla pozemková reforma, která byla jedním z nejradikálnějších zásahů do majetkových poměrů. Třemi zákony, „Záborovým zákonem“, „Přídělovým zákonem“ a „Náhradovým zákonem“, byla přerozdělena půda velkostatkářů nad 250 ha. Z části byla přidělena drobným rolníkům a z části prodána jako zbytkové statky. Výsledkem reformy bylo posílení středního stavu v zemědělství. Konjunktura, kterou prožívalo Československo do roku 1929, byla zrušena, byla udržována spíše celní ochranou než mechanizací a racionalizací výroby. Agrární krize postihla nejprve export v odvětví zemědělství, což doprovázelo prudký pokles cen ostatních zemědělských produktů. Státní zásahy do hospodářství řešily negativní dopady hospodářské krize. Až druhá světová válka přešla rozvoj agrárního sektoru.

Po konci druhé světové války proběhla pozemková reforma, která zahrnovala tři etapy, což byl další zásah tehdy demokratické vlády do vlastnictví zemědělství. První etapa měla zkonfiskovat zemědělskou půdu Němců, Maďarů a zrádců českého a slovenského národa.

V letech 1945 – 1947 bylo osídlování, půda a zemědělský majetek byl přidělován převážně deputátníkům a zemědělským dělníkům, na části zkonfiskované půdy byly zřízeny státní statky. Další etapa probíhala v letech 1947 – 1948 a znamenala revizi pozemkové reformy, což byla reakce na vítězství Komunistů ve volbách v roce 1946. Revizí bylo odebráno 94 % veškeré výměry půdy, aby byly zlikvidovány velkostatky a velká hospodářství. V roce 1947 v tzv. „Hradeckém programu“ byla prezentována poslední etapa nová pozemková reforma, která proběhla v roce 1948. Půda byla přerozdělována mezi malé a nemajetné rolníky, výsledkem bylo omezení soukromého vlastnictví. Hlavní heslo znělo: „půda patří těm, kdo na ní pracují“.

Komunistická moc poukazovala na nižší efektivnost a malé možnosti soukromé malovýroby. Pro zvýšení efektivnosti a odtrhnutí rolníků od jejich vlastnictví bylo jako nejvhodnější zavést družstevnictví podle Leninova družstevního plánu. Leninův plán byl založen na mnoha zásadách, které byly ale při jeho realizaci v Československu mnohokrát porušeny. Je nezbytné si uvědomit, že združstevňování bylo postaveno na přechodu rolnictva k socialismu skrze nahrazení individuálního soukromého vlastnictví vlastnictvím kolektivním – družstevním. Mezi zásady patřil např. dobrovolný vstup do družstev, dále zásada státní podpory nově vznikajícím družstvům jako je vybavení moderní strojovou technikou apod. Půdu a ostatní zemědělský majetek vlastní kolektiv, nikoli jednotlivec, vlastník nemůže se svým majetkem disponovat ale kolektiv ano.

V roce 1949 byl vydán zákon č. 69 Sb. O jednotných zemědělských družstvech. Ke združstevňování docházelo postupně zakládáním čtyř typů družstev lišících se od sebe stupněm kolektivizace majetku. Okamžité združstevňování by neprošlo tak snadno i kvůli tomu, že mohlo mít silný dopad na politické zřízení a vedoucí roli KSČ. Až ve IV. typu družstva byla zavedena „Jednotná zemědělská družstva“ (JZD). V rámci tohoto byli rolníci zcela odtrženi od svého majetku, i když z družstva vystoupili, tak majetek zůstal v družstvu, takže byl zcela přetřhán vztah k půdě. Odměna jim náležela podle vykonané práce.

Tab. 1 – Postup kolektivizace v zemědělství

Rozsah v %	1950	1955	1960	1965
Kolektivizace zemědělské půdy	10,5	31,7	83,7	85,8
Kolektivizace orné půdy	11,1	35,7	87,6	97,3

(Zdroj: Vlastní zpracování dle - Boháčková, Brožová, 2010, s. 8)

V první polovině 50. let docházelo k rozpadům družstev, snižování životní úrovně družstevníků s potýkajícími se problémy, bylo to kritické období, protože neměli zkušenosti s vedením družstev z hlediska odborné stránky, preferovali pouze politickou zdatnost, přispěla k tomu taky špatná ekonomická výsledky a další faktory.

Aby se podařilo politickému vedení státu KSČ zvládnout a udržet situaci na venkově pod kontrolou, volili cestu silných finančních podpor, cestu růstu nákupních cen zemědělských produktů, levných finančních úvěrů, nasazení školených pracovníků.

Po roce 1960 se začínají zemědělská družstva slučovat do větších celků, je to dáno rozvojem socialistických velkovýrobních forem hospodaření.

V roce 1968/1969 došlo v zemědělství i v celé společnosti k utužování socialistického přístupu hospodaření a k utužování socialistických výrobních vztahů v rámci koncentrace, kooperace a integrace.

Během následujících dvaceti let se všechny zemědělské podniky řídily státním plánem a finanční prostředky posilovaly díky masivním dotačním podporám. Zemědělské podniky zahrnovaly státní statky a jednotná zemědělská družstva, mezi nimiž existovaly značné rozdíly, ať už v typu vlastnictví, tak i uvnitř těchto skupin. V zemědělských družstvech vznikala nová forma zemědělských výrobních struktur – agrokombináty, které se později ujaly i ve státních statcích.

Tab. 2 – Zastoupení typů podniků v
zemědělství v roce 1989

Typ podniku	Počet
Jednotná zemědělská družstva	1027
Státní statky	170
Soukromí zemědělci cca	2000

(Zdroj: Vlastní zpracování dle –

Boháčková, Brožová, 2010, s. 10)

Po roce 1989 měla proběhnout reforma vlastnických vztahů v agrárním sektoru, která zahrnovala tři oblasti, a to přeměnit státní a družstevní vlastnictví socialistického typu na vlastnictví soukromé, nadřazení práva vlastnického právu uživatelskému, úprava a narovnání vlastnických vztahů především k půdě, ale i majetku, který byl zkonfiskován a zkolktivizován.

Reforma měla za úkol provést restituci majetku zkonfiskovaného a združstevněného, privatizaci státního majetku (státních statků), transformaci Jednotných zemědělských družstev na družstva vlastníků.

Časový sled, v kterém měly probíhat tyto procesy, nebyl dodržen, avšak změna způsobila zvýšení počtu subjektů hospodařících na zemědělské půdě a na svých pozemcích začali samostatně podnikat fyzické osoby hospodařící soukromě. (Boháčková, Brožová, 2010, s. 10)

1.2 Zemědělská produkce

1.2.1 Rostlinná výroba

Pro rostlinnou produkci je v České republice typické mírné evropské klima. Orná půda je zasetá hlavně obilovinami a píceinami. Mezi ročně seté plodiny patří zejména řepka, cukrovka, brambory a zelenina. Část půdy se ponechává ladem. Nejdůležitější obilnina je pšenice ozimá, která obvykle zaujímá kolem 50 % veškerých obilnin. Pšenice jarní patří pouze k doplňkovým obilovinám, v případě nepříznivých podmínek pro pšenici ozimou se navyšují osevní plochy pšenice jarní. Další důležitou obilovinou je ječmen. Máme 25 druhů planého ječmene a jeden druh kulturní – ječmen setý. Kulturní ječmen je jednoletá

ozimá nebo jarní obilnina. Jarní ječmen je známý především pro slad, jehož kvalita v Česku je velmi vysoká. Dalšími obilninami jsou žito, oves a kukuřice. Žito a oves v poslední době ztrácejí na svém významu.

Mezi další druh plodin se řadí olejninu, které se vyvinuly nejen jako zdroj jedlého oleje, ale taky pro farmaceutický, chemický a kosmetický průmysl. Ekonomicky nejdůležitějšími olejninami v českém zemědělství jsou řepka, hořčice, mák a slunečnice.

Cukrová řepa byla jednou z nejtradičnějších a nejdůležitějších plodin v ČR. Avšak po vstupu ČR do EU v důsledku dotační politiky se řada cukrovarů zrušila a došlo ke kolapsu českého cukrovarnictví.

Brambory jsou nenahraditelnou součástí středoevropské kulinářské kultury. Jsou jednou z nejvýznamnějších zemědělských plodin, nenáročné na přírodní podmínky a jsou typické vysokými hektarovými výnosy.

Pěstování lnu mělo v ČR starou tradici, avšak v současné době se tomu věnuje jen několik málo zemědělců. Je to dáno útlumem domácí textilní výroby a po vstupu ČR do EU nevhodným dotačním systémem.

Chmel patří v ČR mezi tradiční a velmi významnou rostlinu, je pýchou českého zemědělství, protože jako země se řadíme mezi největší producenty chmele na světě. Chmel se pěstuje ve třech oblastech – Žatecké, Ústecké a Tršické – s vhodnými klimatickými podmínkami.

Pěstitelské podmínky pro zeleninu jsou více příznivé ve vybraných částech země v nižších údolích řek Čech a Moravy. V zelinářských oblastech mají na celkové sklizni největší podíl hlavně hlávkové zelí, cibule, mrkev, květák, rajčata, zelený hrášek, celer, petržel apod.

Ovoce zaujímá významné místo v zemědělství z hlediska objemu produkce. V zahrádkách, mající samozásobitelský charakter, má široké uplatnění. Ale tržní produkce může být dosaženo pouze v intenzivních ovocných výsadbách s intenzifikačními prvky. Pěstují se zejména jablka, hrušky, třešně, višně, švestky, meruňky, broskve. (Csáki, Debatise, Honisch, 1999, s. 45 – 62)

1.2.2 Živočišná výroba

Význam skotu hraje v lidské společnosti důležitou roli. Využívá se na výrobu potravin a surovin, především masa a mléka. Vedlejším produktem je kůže, která se používá v mnoha odvětvích.

Z pohledu vepřové produkce se prasata využívají pro maso. Vepřové maso patří k nejoblíbenějším masům. Výroba vepřového masa je podstatně flexibilnější než výroba hovězího, ať už bereme snížení či zvýšení stáda v kratším čase.

Pře rokem 1990 drůbeží produkce rostla a po roce 1990 počty kuřat, hus, krůt, kachen poklesly, jakož i výroba drůbežího masa. Avšak v současné době zájem o drůbeží maso stoupá, i jednak z důvodu rychlé úpravy masa a pro spotřebu vajec.

V posledních letech stoupá spotřeba masa obecně. (Csáki, Debatise, Honisch, 1999, s. 63 – 69)

1.3 Zemědělství v České republice

V této kapitole budou popsány některé údaje vztahující se k současnému zemědělství v České republice.

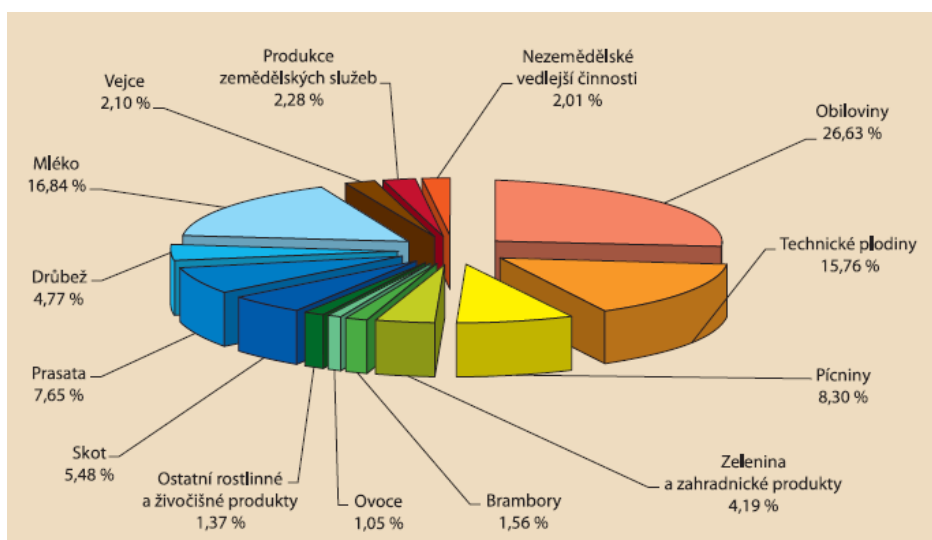
Rok 2012 byl pro českou ekonomiku rokem recese, došlo k poklesu HDP o 1,2 %. Hospodářský výsledek zemědělství je v letech 2011 a 2012 ziskový, kdežto když se podíváme na rok 2000, to byl ztrátový. Celková podpora agrokomplexu v roce 2012 oproti roku 2011 poklesla. V roce 2012 činila 41508 mld. Kč (v roce 2011 43499 mld. Kč), z toho zdroje ČR 10996 mld. Kč a zdroje EU 30512 mld. Kč. Pokles byl způsoben tím, že ze zdrojů ČR plynulo do zemědělství v roce 2012 méně peněz než v roce 2011, i když vzrostly finanční prostředky z EU. V porovnání s rokem 2000 je podpora na agrární sektor o mnoho vyšší, protože v té době jsme nečerpali prostředky z EU, jelikož jsme nebyli členem. Podíl zemědělství na HPH (na hrubé přidané hodnotě v běžných cenách) dle statistiky národních účtů je v roce 2012 2,07 %. Produkce zemědělského odvětví (PZO) představovala v běžných základních cenách v předběžných výsledcích za rok 2012 výši 121 828,0 mil. Kč, z toho rostlinná produkce zaujímala 71 574,0 Kč a živočišná produkce 45 019,8 mil. Kč.

Do celkové produkce zemědělského sektoru dále patří jednak zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (2 782,2 mil. Kč) a jednak nezemědělské

vedlejší činnosti (neoddělitelné) ve výši 2 452,0 mil. Kč. V rostlinné výrobě byl zaznamenán u hlavních komodit pokles sklizní. Na druhé straně se zvýšily ceny, což způsobilo mírné navýšení odhadu produkce oproti minulému roku. Celková živočišná produkce byla v roce 2012 vyšší oproti minulému roku, i když došlo u prasat a vajec k poklesu naturálního množství, díky nárůstu cen byla jejich produkce vyšší. Avšak výjimkou bylo mléko, sice výroba mléka byla vyšší, ale jeho ceny poklesly, proto byla produkce nižší než v minulém roce.

Rostlinná produkce se v roce 2012 podílela na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 58,8 % - nejvýznamnější zastoupení měly obiloviny (45,3 %) a technické plodiny (26,8 %). Živočišná produkce zaujímala v produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 37,0 %, nejvýznamnější podíl představovaly produkce mléka (45,6 %) a chov jatečných prasat (20,7 %).

Graf 1 – Struktura produkce zemědělského odvětví v ČR v roce 2012

(Zdroj: Ministerstvo zemědělství, 2013, s. 16)

Ceny zemědělských výrobců byly celkově za celý rok 2012 o 4,1 % vyšší než ceny v roce 2011, z toho ceny rostlinných výrobků se zvýšily o 3,4 % a ceny živočišných výrobků o 5,2 %.

Obrat agrárního zahraničního obchodu, za který je považován obchod s třetími zeměmi a obchod s ostatními členskými státy EU, se v roce 2012 meziročně zvýšil o 42,5 mld. Kč.

Přírůstek hodnoty českého agrárního vývozu zaujímal 27,0 mld. Kč a zvýšení hodnoty českého agrárního dovozu dosáhlo 15,5 mld. Kč. V důsledku tohoto vývoje došlo v roce 2012 ke snížení schodku bilance agrárního zahraničního obchodu ČR o 11,5 mil. Kč na 24,8 mil. Kč. (Ministerstvo zemědělství, 2013, s. 6-20)

2 EVROPSKÁ UNIE

Evropská unie je hospodářské a politické společenství 28 evropských zemí. Je organizací, jejíž smysl spočívá v hlubší integraci mezi jednotlivými členy, je dána velkou provázaností mezi členskými státy. Zpočátku se jednalo o hospodářsky orientovanou spolupráci, nyní jde o společenství, které spolupracuje i v řadě jiných politických oblastí, od rozvojové pomoci po ochranu životního prostředí. V roce 1993 proběhla změna názvu společenství z Evropského hospodářského společenství na Evropskou unii.

Evropská unie je založena na zásadách právního státu, řada jejích činností je podmíněna smlouvami, ke kterým všechny členské státy vyslovily dobrovolný souhlas.

Díky Evropské unii došlo k zachování míru, stability a prosperity, zvýšení životní úrovně mnoha lidem a vzniku společné evropské měně, zrušení hraničních kontrol mezi zeměmi EU.

Jedním z cílů EU je vytvoření jednotného, společného trhu, který umožňuje volný pohyb většiny zboží, služeb, kapitálu a osob.

Dalším cílem je podporovat dodržování lidských práv jak v EU, tak na celém světě. (europa.eu, 2014)

„Orgány EU tvoří unikátní systém:

- *globální priority Unie stanovuje Evropská rada, na jejíž zasedáních jednají hlavy členských států a čelní představitelé Unie*
- *občany členských států zastupují přímo volení poslanci Evropského parlamentu*
- *zájmy Evropské unie jako celku střeží Evropská komise, jejíž komisaři jsou jmenováni jednotlivými členskými státy*
- *vlády členských států hájí své zájmy v Radě Evropské unie“*

Evropská rada nemá pravomoc schvalovat právní předpisy, určuje politiku Evropské unie. Do legislativního procesu jsou zapojeny Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise. (europa.eu, 2014)

2.1 Historie

Důvodem vzniku Evropské unie je ukončení častých a krvavých válek mezi sousedy, které vyvrcholily druhou světovou válkou. V roce 1950 probíhá hospodářské a politické sjednocování evropských zemí v rámci Evropského společenství uhlí a oceli, cílem je zajistit trvalý mír. Zakládajících států je šest, a to Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. 50. léta se vztahují ke studené válce mezi Východem a Západem, maďarskému protestu proti komunistickému režimu. V roce 1957 je podepsána Římská smlouva, kterou se zakládá Evropské hospodářské společenství – „společný trh“.

60. léta jsou obdobím bouřlivým, jedná se o období hospodářského růstu. Země EU neuplatňují ve vzájemné dohodě cla, zavádějí společnou kontrolu produkce potravin, aby byl zajištěn dostatek potravin pro všechny, tak se dosáhne brzo přebytků. V květnu 1968 probíhají studentské nepokoje v Paříži, což způsobí mnoho změn ve společnosti a v chování.

K 1. lednu 1973 se počet členských států Evropské unie rozšiřuje na devět, vstupují Dánsko, Irsko a Spojené království. Arabsko – izraelská válka způsobí v Evropě energetickou krizi a hospodářské problémy. Nastane konec pravicových diktatur v Evropě. V rámci regionální politiky EU začínají být podporovány chudší oblasti převáděním značných částek na vytváření pracovních míst a budování infrastruktury. Zvyšuje se vliv Evropského parlamentu, jehož poslance mohou občané v roce 1979 poprvé volit přímo.

V roce 1981 vstupuje do EU Řecko a o pět let později Španělsko a Portugalsko. V roce 1986 je podepsán Jednotný evropský akt, což je smlouva, na které je založen rozsáhlý šestiletý program zaměřený na řešení problémů volného obchodu mezi státy EU a která vytváří jednotný trh. V roce 1989 probíhá pád berlínské zdi, dojde ke znovusjednocení Německa.

Pád komunismu ve střední a východní Evropě způsobil, že jsou si Evropané jako sousedé blíže. V roce 1993 je dotvořen jednotný trh, který je založen na čtyřech svobodách: volný pohyb zboží, volný pohyb služeb, volný pohyb osob a peněz. V devadesátých letech jsou podepsány dvě smlouvy, „maastrichtská“ Smlouva o Evropské unii v roce 1992, od té doby je nám znám pojem Evropská unie, a Amsterodamská smlouva. Pro občany je důležité, jak zajistit ochranu životního prostředí a jak společně postupovat v bezpečnostních a obranných otázkách. V roce 1995 vstupují do EU Finsko, Rakousko a Švédsko. Schengenské dohody umožňují cestování přes hranice bez pasových kontrol,

mnoho mladých lidí může studovat v zahraničí s podporou EU. Jsou rozšířeny mobilní telefony a internet.

Po roce 2000 se v mnoha zemích rozšiřuje euro jako platidlo. Útok na budovy v New Yorku způsobuje počátek války s terorismem, členské země EU začínají spolupracovat v boji se zločinem. Díky ukončeným politickým rozporům mezi východem a západem Evropy se k EU v roce 2004 připojuje 10 nových zemí a v roce 2007 další dvě. Mezi deseti přístupujícími zeměmi byla i Česká republika (ČR), která se tímto zařadila mezi vyspělé evropské země.

V září 2008 dochází k finanční krizi světového hospodářství, což vede k užší hospodářské spolupráci mezi zeměmi EU. Všechny země ratifikují Lisabonskou smlouvu.

Nové desetiletí začíná těžkou hospodářskou krizí. V roce 2013 vstoupil do EU prozatím poslední stát, a to Chorvatsko. (europa.eu, 2014)

2.2 Finanční prostředky Evropské unie

Příjmy Evropské unie pocházejí z několika zdrojů. Tvoří je příspěvky jednotlivých členských států, dovozní cla na výrobky dovážené ze států za hranicemi EU a procenta z daně z přidané hodnoty vybrané v členských státech, také daně z příjmu zaměstnanců evropských orgánů, příspěvky nečlenských zemí ve prospěch určitých programů Unie a pokuty uložené podnikům za porušení evropských předpisů.

Nejdůležitějšími zdroji příjmů jsou tedy:

- 0,73 % hrubého národního produktu jednotlivých členských států (dohromady tvoří dvě třetiny rozpočtu EU). Výpočet výše příspěvku vychází především ze zásady solidarity a z toho, zda je daný stát schopen částku složit. Vypočtenou částku lze snížit, pokud je pro danou zemi příliš vysoká
- tzv. tradiční vlastní zdroje, mezi které patří zejména dovozní cla na výrobky dovážené ze států za hranicemi EU
- procentuální část z příjmů členských států pocházejících z harmonizované daně z přidané hodnoty (DPH)

Prostředky z rozpočtu EU se využívají na činnosti: rozvoj venkova, ochrana životního prostředí a vnější hranice Unie po prosazování lidských práv.

Komise, Rada a Evropský parlament rozhodují o velikosti rozpočtu a o jeho přerozdělování. Komise a orgány členských států odpovídají za to, jak budou prostředky nakonec v jednotlivých oblastech využity. Členské státy spravují 76 % finančních prostředků Unie.

Rozpočty na jednotlivá léta jsou vytvářeny podle finančního rámce, což je dlouhodobý plán výdajů, který se připravuje každých sedm let. (europa.eu)

Rozpočet EU v roce 2013 představoval 150,9 miliardy eur, což znamená 1 % HDP všech členských států EU dohromady, proto tato částka není příliš vysoká.

Většina finančních prostředků se vynakládá na zlepšování života občanů Unie, směřují zejména do chudších regionů a k méně majetným skupinám obyvatel. V EU podporují vznik pracovních míst a hospodářský růst.

„Prostředky jsou využívány zejména v těchto oblastech:

- **odborná příprava a podněcování podniků k inovacím a tvorbě pracovních míst**
- **ochrana životního prostředí a zlepšování kvality života prostřednictvím financování rozvoje venkova a regionálního rozvoje**
- **výstavba materiální infrastruktury: silnic, mostů, železnic, elektrického vedení a plynovodů do nejdlehlších oblastí Unie**
- **podpora kulturní rozmanitosti a studijních výměn**
- **poskytování pomoci při mimořádných událostech, jako jsou záplavy či zemětřesení.“**

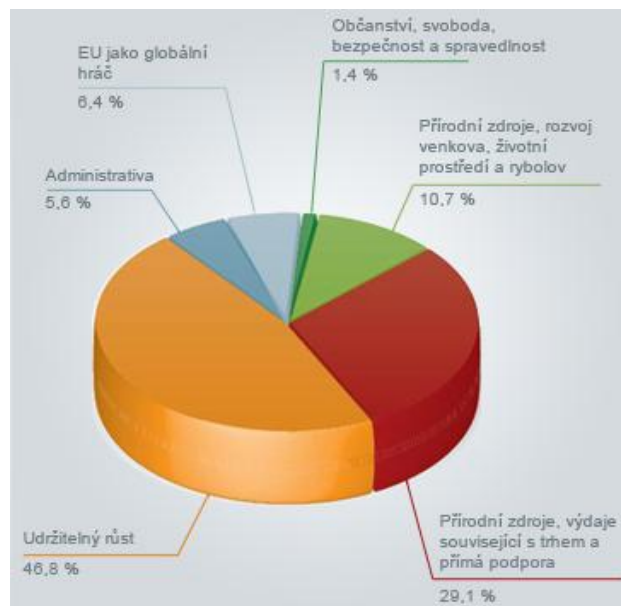
„**Tři oblasti rozpočtu, kam směřuje nejvíce prostředků (údaje pro rok 2013):**

1. **46,8 % rozpočtu je určeno na podporu konkurenceschopnosti EU a rozvoje v chudších zemích/regionech Unie (tzv. politika soudržnosti).**
2. **29,1 % je určeno na výdaje souvisejících se zemědělským trhem a na přímé podpory. Dotace však už nemají kompenzovat nadměrnou produkci, ale jejich cílem je podporovat zajišťování dodávek nezávadných a kvalitních potravin za přiměřené ceny s tím, že jsou zároveň zaručeny odpovídající příjmy zemědělcům. Jejich povinností je na oplátku dodržovat požadavky ochrany životního prostředí.**
3. **10,7 % výdajů směřuje na rozvoj venkova, ochranu životního prostředí a rybolov.“**

(europa.eu, 2014)

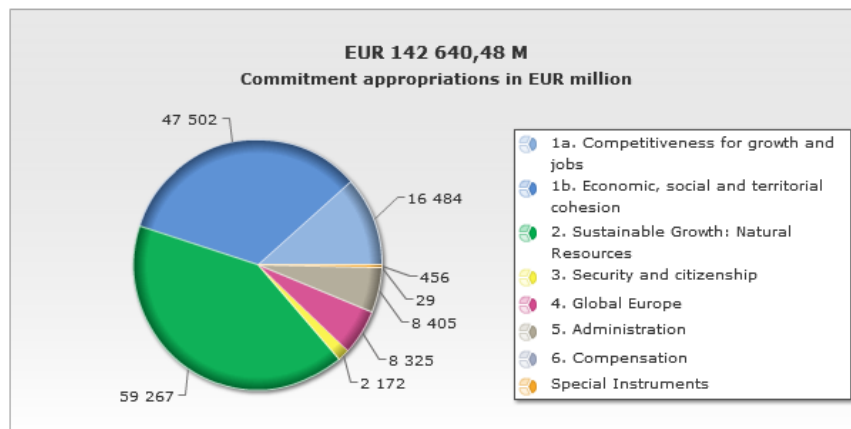

Graf 2 – Rozdělování prostředků z rozpočtu EU pro rok 2013

(Zdroj: europa.eu, 2014)

Graf 3 – Rozpočet EU pro rok 2014

(Zdroj: European Commission, 2014)

3 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EU

3.1 Vznik a podstata Společné zemědělské politiky

Hlavní příčiny vzniku společné zemědělské politiky měly především ekonomický a politický podtext, po druhé světové válce státy ještě nebyly schopny zajišťovat svou zemědělskou produkci a bylo potřeba zajistit účinný mechanismus, který by umožňoval plynulé dodávky potravin. Při utváření SZP se přihlíželo ke specifickým rysům zemědělské produkce, zemědělství je ovlivňováno přírodními podmínkami (živelné pohromy apod.). Z hlediska ekonomického je zemědělství sektorem, ve kterém se vyrábí zboží a suroviny primárního charakteru s nízkou cenovou elasticitou poptávky. Zabezpečení cenové stability je základem pro makroekonomickou stabilitu celého národního hospodářství. K politickým faktorům, které přispěly ke vzniku Společné zemědělské politiky, patřila snaha zakladatelů Evropských hospodářských společenství zajistit výživu obyvatelstva, podpořit zakládání rodinných farem, rozvíjet zemědělskou výrobu i v odlehlých částech regionu, stabilizovat příjmy zemědělců, a tak dojde ke srovnání životní úrovně obyvatelstva ve městech a na venkově.

Dlouhodobým záměrem bylo vytvořit volný trh se zemědělskou produkcí, který by současně reguloval obchod s těmito komoditami s nečlenskými státy Společenství a tím neohrozil domácí producenty. Takový přístup podporovala zejména Francie, která byla nejvýznamnějším zemědělským producentem mezi zakládajícími státy EHS. Francie tady spatřovala významné odbytiště svých zemědělských výrobků. Na volném trhu s průmyslovými výrobky mělo zájem zejména Německo, Francie rovněž podmiňovala souhlas se zavedením tohoto trhu přijetím společné regulace v oblasti zemědělského sektoru. I Itálie a Nizozemsko začaly vytvářet vysoce konkurenceschopné intenzivní zemědělství, orientované na vývoz. Po kompromisu všech zemí, zejména ze strany Německa, jehož představám neodpovídala myšlenka komunitární preference v rámci SZP, byla formulována Společná zemědělská politika (Common Agriculture Policy). Základní charakteristiky této politiky byly definovány již v Římské smlouvě z roku 1957 a její realizace byla započata v roce 1962. SZP je z tohoto pohledu nejstarší politikou Evropského společenství. (Fojtíková, Lebieczik, 2008, s. 4, 5)

3.2 Cíle Společné zemědělské politiky

V Římské smlouvě byly definovány tyto základní cíle SZP:

- Zvýšení produktivity zemědělství pomocí technického rozvoje, racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálním využitím výrobních faktorů – pracovní síly
- Zajištění životní úrovně zemědělského obyvatelstva, odpovídající úrovni ostatních hospodářských sektorů – zvyšováním individuálních výdělků zemědělců
- Stabilizování trhů se zemědělskou produkcí
- Zajištění maximální soběstačnosti evropského regionu v zemědělských produktech, odpovídajících mírnému klimatu
- Zajištění dodávky potravin za přiměřené ceny pro spotřebitele

Společná zemědělská politika je jádrem Evropských Společenství a tvoří dokonce polovinu rozpočtu Evropské unie. Přispěla k rozvoji zemědělské výroby a zajistila soběstačnost v potravinách, byly zajištěny stabilní příjmy zemědělců a eliminovány výkyvy na trhu, zavedeny stabilní ceny pro spotřebitele. Došlo k odlehčení deficitů obchodních bilancí členských států EHS. Evropské zemědělství bylo velmi rozdílné, ale každá ze zakládajících zemí Společenství měla komparativní výhodu při výrobě určitého statku, proto aplikace SZP byla pro ně přínosem (například Nizozemsko mohlo zásobovat trh masem za nízké ceny, obilné přebytky Francie našly své místo v Německu). Bylo zajištěno rovnoměrné pokrytí zemědělské výroby na celém území Společenství, evropské zemědělství se zásadním způsobem zmodernizovalo. Růst produktivity práce a modernizace v sektoru zemědělství společně se zavedeným dotačním mechanismem vedly k zemědělské nadvýrobě. (Fojtíková, Lebiezík, 2008, s. 5, 6; Ackrill, 2000, s. 10)

V současné době hlavními cíly společné zemědělské politiky jsou: zvýšení zemědělské produktivity tak, aby byla dodávka potravin poskytována spotřebitelům za přiměřenou cenu, a zajištění, aby zemědělci v EU měli dostatečnou životní úroveň.

Evropa má jeden velký, společný trh se zemědělskými produkty, proto je potřeba mít na úrovni EU takovou politiku, která by vytvořila stejné podmínky pro všechny, společná pravidla pro jednotný trh.

Díky této politice lze lépe využívat finanční prostředky z rozpočtu, bez poskytování finanční podpory zemědělství a venkovu nelze dosáhnout cílů SZP. (Evropská komise, 2013, s. 6)

3.3 Zásady Společné zemědělské politiky

Aby byly dosaženy cíle SZP, je potřeba zpracovat mechanismus regulace produkce i odbytu, který by současně zohledňoval kurzové výkyvy národních měn členských států EHS.

Mechanismus byl založen na třech hlavních zásadách:

- Zásada „společného trhu“ - cílem bylo vytvoření jednotných cen napříč celým Evropským společenstvím, tvorba jednotných pravidel na vnějších hranicích a intervenčního systému, je spojena s volným pohybem zemědělských výrobků mezi členskými státy EHS, byla odstraněna cla, kvóty a opatření s podobným účinkem, zavedeny společné ceny zemědělských produktů (každoročně je stanovuje Rada ministrů na základě návrhu Komise)
- Zásada „preferenze Společenství“ – logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu, zajišťovala přednost odbytu produktům vyrobených v členských zemích. Byla uvalena dovozní dávka (dovozní clo) na konkurenční dovozy ze třetích zemí nabízených za nižší ceny kvůli ochraně evropských zemědělců. Dovozní clo znamenalo rozdíl mezi nižší cenou na světovém trhu a vyšší cenou na trzích EHS. Byl podporován vývoz zemědělské produkce ze zemí EHS na světové trhy, vývozci z EHS byly podporováni zvláštními vývozními dotacemi vzhledem k nižším cenám zemědělské produkce na trzích třetích zemí. Zemědělská výroba zemí EHS nebyla ohrožována zahraniční konkurencí díky celní ochraně Společenství. V podstatě chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu.
- Zásada „finanční solidarity“ – znamenala vyplácení dotací domácím výrobcům, kteří byli tímto motivováni ke zvyšování zemědělské produkce, dotace byly také poskytovány při vývozu zemědělské produkce na trhy třetích zemí. Na financování těchto dotačních mechanismů se podílely všechny členské země společně prostřednictvím svých příspěvků do evropského rozpočtu.
Vytvoření společné politiky znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně, proto je finanční solidarita základním pilířem Společné zemědělské politiky. (Svatoš, 2009, s. 57, 58)

Dodnes jsou zásady SZP přijaté v počátcích EHS aplikovány v mírných modifikacích. SZP prošla v průběhu svého vývoje řadou reforem, zejména kvůli kritice

a nespokojenosti ze strany třetích zemí vedených přes Světovou obchodní organizaci a taky problémům vznikajících v této souvislosti na jednotném vnitřním trhu Společenství, které jsou spojeny s neefektivností a zatěžováním evropského rozpočtu. (Fojtíková, Lebieczik, 2008, s. 7)

3.4 Institucionální předpoklady fungování SZP

Zemědělská politika nesoucí název „společná“ vyjadřuje skutečnost, že členské státy Unie delegovaly převážnou část svých kompetencí v oblasti zemědělství na orgány a instituce Společenství, které na základě jednotných pravidel a norem regulují společný trh. Vytvářejí opatření ochrany zemědělských výrobců před zahraniční konkurencí. Financování opatření přijatých v rámci společné zemědělské politiky je rovněž „společné“, národní zdroje jsou pouze doplňkový zdroj. (Fojtíková, Lebieczik s. 7)

3.4.1 Regulační nástroje a mechanismy

Společná zemědělská politika může být charakterizována jako trh zemědělských produktů, který je regulován jednotně na úrovni celé Evropské unie. Používané nástroje a metody pro jednotlivé skupiny výrobků se však odlišují, protože zemědělský trh je značně diferencován a segmentován.

Regulace zemědělského sektoru v Evropské unii je zajišťována prostřednictvím těchto mechanismů:

- Společné tržní organizace
- Jednotná pravidla pro dovoz zemědělských výrobků ze třetích zemí
- Opatření podporující strukturální změny v zemědělství

Společné tržní organizace se staly hlavním nástrojem společné zemědělské politiky k řízení zemědělské produkce, ke stabilizaci trhů a zajištění příjmů zemědělcům. Existovalo 21 společných tržních organizací, které regulovaly asi 95% zemědělské produkce na jednotném vnitřním trhu EU.

Společné tržní organizace byly podle typu produktu začleňovány do čtyř skupin:

- Tržní organizace se zaručenými minimálními cenami a zaručeným odbytem – slouží k nákupu přebytků a zároveň ochraňují proti levnějším dováženým produktům, jestliže cena poklesne pod určitou úroveň, tržní organizace zřízená v každé členské zemi vykoupí jakékoli množství nabízené produkce, to skladuje, popřípadě prodá

na třetích trzích. Tento typ je uplatňován asi u 70% produkce (obiloviny, rýže, cukr, mléko, hovězí a telecí maso)

- U druhého typu je zajištěna ochrana domácího trhu, uplatňován u 25% produkce, nevyžaduje podporu. Prostřednictvím dovozní dávky je zajištěna ochrana proti nižším cenám u zahraniční konkurence. Komoditami jsou vejce, víno, květiny, ovoce, zelenina atd.
- Produkty, u nichž se Evropská unie zavázala neměnit dovozní cla, výkyvy cen jsou kompenzovány přímými platbami, uplatňovány zhruba u 2% produkce (řepka a luštěniny)
- Plošná podpora, která je vyplácena na jednotku obdělávané půdy nebo na vyprodukovaný objem výroby, asi u 1% produkce (chmel, len apod.) (Fojtíková, Lebieczik s.7, 8)

V červenci 2008 byla založena Společná organizace zemědělských trhů, která sdružuje 21 původních SOT (Společné organizace trhu). Podstatou SOT je regulovat nabídky výrobků tak, aby nedocházelo ke kolísání nabídky a tím i cen vyplácených zemědělským výrobcům, ani ke kolísání cen, které platí zpracovatel nebo konečný spotřebitel za nákup těchto výrobků. (Businessinfo.cz, © 1997-2014)

3.4.2 Financování společné zemědělské politiky

Společná zemědělská politika je financována ze zdrojů evropského rozpočtu. V roce 1962 byl vytvořen Evropský zemědělský a orientační fond, kdy financování SZP z tohoto fondu bylo realizováno od roku 1970 do roku 2006. Prostřednictvím tohoto fondu měla být podněcována zemědělská výroba, měla být zajištěna podpora cen a zemědělcům garantovány stabilní příjmy.

Prostředky do fondu plynuly z variabilních poplatků, daní z cukru a glukózy a odvodů zemědělců za spoluodpovědnost. Výdaje byly tvořeny dvěma sekcemi, první sekce byla sekce záruční, která pokrývala zhruba 90 % výdajů na SZP. Prostředky pocházející z této sekce měly sloužit k úhradě intervenčních opatření, vývozních subvencí, k úhradě přímých plateb a financování programů na podporu rozvoje venkova. Druhá sekce, orientační, financovala dlouhodobé strukturální změny v zemědělství. Podíl této sekce činil zhruba 10 % na celkových výdajích fondu. Prostředky byly vynakládány na modernizaci zemědělství a přestavbu venkova, na zvyšování kvalifikace zejména mladých zemědělců, na podporu

zpracování a odbytu zemědělských výrobků. Mělo dojít ke snížení regionálních disparit v Evropě a podpoření regionálního rozvoje.

Od roku 2007 je společná zemědělská politika financována ze dvou nově vytvořených fondů:

- Evropský zemědělský záruční fond
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Každý fond je zaměřen na financování jednoho ze dvou pilířů SZP. (Fojtíková, Lebieczik s. 10, 11)

Oproti jiným politickým oblastem je zemědělská politika více řízena centrálně. Zemědělské výdaje jsou řízeny na evropské úrovni, nikoli na úrovni vlád jednotlivých států.

Společná zemědělská politika obsahuje tři vzájemně propojené dimenze: podpora trhu, podpora příjmů a rozvoj venkova.

Společná zemědělská politika má k dispozici finanční prostředky, které mají předem určenou maximální výši se sedmiletým předstihem. Výdaje díky tomu nepřesáhnou limit a zemědělci mají přehled o tom, kolik prostředků budou mít k dispozici.

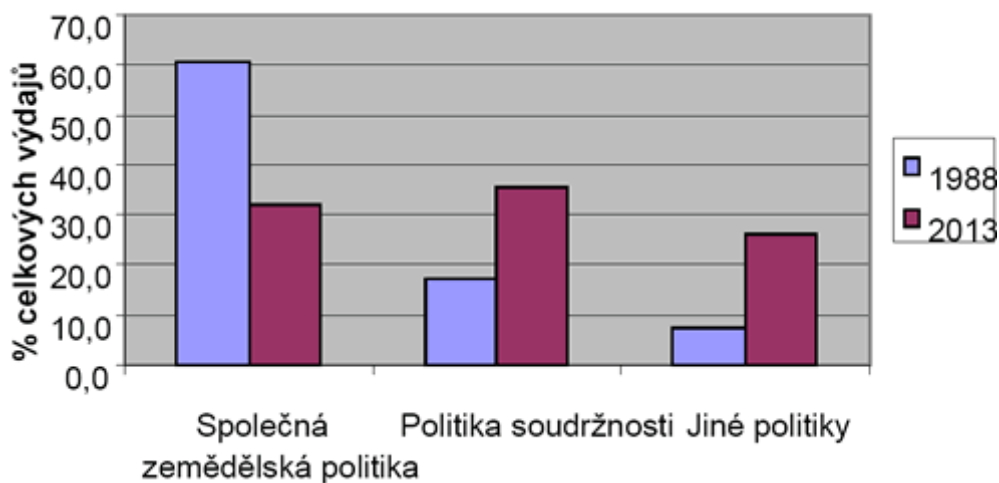
Reformy společné zemědělské politiky způsobily, že lépe reaguje na potřeby zemědělců a požadavky a potřeby spotřebitelů. Nejméně efektivní nástroje byly postupně nahrazeny.

Podpora trhu a podpora příjmů jsou výhradně financovány z rozpočtu EU, kdežto rozvoj venkova podléhá víceletému plánování a je spolufinancován z prostředků členských států.

(Evropská komise, 2013, s. 7)

V 70. letech 20. století tvořil podíl zemědělských výdajů na rozpočtu EU téměř 70 %, nyní činí přibližně 40 %, což znamená výrazné snížení. Tento pokles je způsoben rozšířením odpovědnosti EU na další oblasti a jednak úsporami vyplývajícími z reformem. Navíc od roku 2004 se k EU připojilo 12 nových členských zemí, aniž by to v oblasti zemědělství způsobilo nárůst výdajů. (Evropská komise, 2014)

Graf 4 – Struktura výdajů (1988 – 2013)

(Zdroj: Evropská komise, 2014)

3.5 Agrární politika

Agrární politiku lze chápat jako část politického systému, zatímco agrární sektor jako část ekonomického systému. Agrární politika je komplexní celek, který je mnohostranně propojen s jinými oblastmi hospodářství i politiky. Agrární politika představuje část všeobecné hospodářské a společenské politiky, jejímž těžištěm je hlavně zemědělství a s ním spojená hospodářská odvětví a skupiny obyvatelstva.

Nástroji zemědělské tržní politiky může být přímo nebo nepřímo ovlivněn výsledek trhu. Přímé ovlivnění znamená, že státní regulace přímo působí na ceny a množství a tím mají přímo vliv na proces tvorby cen. Nepřímé opatření souvisí s tím, že jsou státem daná určitá data, kterými se jednotliví nositelé rozhodování přizpůsobují tak, že se změní výsledek trhu.

1. Přímé ovlivnění výsledky trhu

- Zahraničně – hospodářské regulace např.
  - Zatížení nebo odlehčení vývozu či dovozu prostřednictvím cel, odvodů, opatření zahraničního vyrovnání
  - Dovozy kontingenty nebo zákazy
  - Dohody o vlastním omezení
- Vnitrohospodářská regulace např.
  - Státní nákup a prodej

- Daně
  - Subvence
  - Nejvyšší a nejnižší ceny
2. Nepřímé ovlivnění výsledky trhu
- Zákonné regulace např.
    - Potravinářský zákon
    - Zákaz prodeje mléka ze dvora
    - Dědické právo v zemědělství
    - Zákon o pohybu pozemků
  - Opatření ke zlepšení funkční schopnosti tržního mechanismu
    - Standardizace a klasifikace
    - Poradenství pro spotřebitele
    - Podpora společenství výrobců
    - Zakládání a podpora burz a zbožových termínovaných trhů (Svatoš, 2009, s. 19, 20, 29, 30)

3.6 Zemědělství a Evropská unie v současné době

Společná zemědělská politika EU slouží mnoha účelům: pomáhá zemědělcům produkovat potraviny, chrání životní prostředí, zlepšuje životní podmínky zvířat a udržuje životaschopnost venkova.

Spolu s měnícími se podmínkami se zaměření zemědělské politiky EU v průběhu let posunulo.

Mezi současné priority patří:

- „Umožnit zemědělcům produkovat **dostatečné množství bezpečných a vysoce kvalitních potravin** (obilovin, masa, mléčných výrobků, ovoce, zeleniny, vína...) pro evropské spotřebitele, přispívat do **diverzifikovaného hospodářství venkovských oblastí** a pečovat o **životní prostředí** a **hospodářská zvířata** podle nejvyšších standardů.
- Podporovat informovaná rozhodnutí spotřebitelů o tom, jaké potraviny budou nakupovat – prostřednictvím **dobrovolných evropských programů označení kvality**. Takové označení (zeměpisného původu, použití tradičních složek či metod včetně

ekologických) také pomáhá zvyšovat konkurenceschopnost evropských zemědělských produktů na světových trzích.

- *Podporovat inovace v zemědělství a v potravinářském průmyslu (s pomocí výzkumných projektů EU) zaměřené na zvýšení produktivity a snížení dopadů na životní prostředí, např. využíváním vedlejších a odpadních produktů k výrobě energie.*
- *Podporovat spravedlivé obchodní vztahy s rozvojovými zeměmi — konkrétně snižováním vývozních dotací, což rozvojovým zemím usnadňuje odbyt jejich produktů.“*

Do roku 2050 bude nutné zdvojnásobit světovou produkci potravin z důvodu nárůstu světové populace, a aby se uspokojila zvýšená poptávka po mase ze strany movitějších spotřebitelů. Dochází ke změnám klimatu, jako jsou ztráta biologické rozmanitosti a zhoršující se kvalita vody a půd, proto je nutné řešit tyto dopady.

Zemědělská politika EU se od roku 2013 více zaměřuje na:

- udržitelnost zemědělské praxe
- inovace, výzkum a šíření poznatků
- spravedlivější systém podpory pro evropské zemědělce (europa.eu, 2014)

4 FONDY K FINANCOVÁNÍ ČESKÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ

4.1 Dotace

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Od roku 2004, kdy je Česká republika členem Evropské unie, může k financování zemědělské činnosti využívat evropské dotační programy (většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy. (eAGRI, 2014)

V programovacím období 2007 – 2013 jsou k dispozici tři fondy EU. Jak už bylo zmíněné v kapitole Společná zemědělská politika, jedná se o Evropský zemědělský záruční fond (EAGF), který poskytuje finance přímo související se zemědělskou činností, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), který podporuje životní úroveň a přírodu na venkově. Třetím fondem je Evropský rybářský fond (EFF) určený k podpoře podnikatelské činnosti zabývající se chovem a produkcí ryb. Česká republika se nemůže srovnávat s přímořskými státy v produkci ryb, proto příjmy z tohoto fondu jsou zanedbatelné.

(Fojtíková, Lebiezik s. 11)

4.2 Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze. Je zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Program rozvoje venkova (PRV) čerpající finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

Do poskytovaných finančních podpor se řadí hlavně přímé platby, které jsou vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Dalším důležitým dokumentem pro zemědělství je Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007 pro minulé programovací období. Pro budoucí programové období let 2014-2020 je zpracován návrh nového programového dokumentu Programu rozvoje venkova. Mezi další finanční pomoc patří taky tržní opatření Společného evropského trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Státní zemědělský intervenční fond administruje a kontroluje platby plynoucí ze všech tří fondů EU. Z Evropského zemědělského záručního fondu se jedná o platby v rámci společných organizací trhu, intervenčních opatření, platby u poskytování vývozních subvencí ve vazbě na vývozní licence a přímé platby. Dále provádí např. administraci vývozních a dovozních licencí, administraci záruk, administraci systému produkčních kvót, vybírání finančních dávek z výroby cukru.

Z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova kontroluje platby vztahující se k jeho čtyřem osám pro programovací období 2007 – 2014 a technickou pomoc, což zahrnuje přípravu, sledování, hodnocení, informování a kontrolu v rámci programu, zřízení a provoz celostátní sítě pro venkov. (SZIF, © 2000-2014)

4.3 Evropský zemědělský záruční fond

V roce 2005 došlo k rozdělení Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu na dva:

- Evropský zemědělský záruční fond
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Evropský zemědělský záruční fond financuje přímé platby a opatření, která reagují na narušení trhu, mezi něž patří soukromé a veřejné skladování nebo vývozní náklady. (European Commission, 2014)

EAGF financuje hlavně:

- náhrady pro export zemědělských produktů do zemí, které nejsou členy EU
- intervenční opatření zaměřená na regulaci zemědělských trhů
- přímé platby zemědělcům v rámci společné zemědělské politiky
- některé informační a propagační opatření zemědělské produkce prováděné členskými státy a to jak na vnitřním trhu Evropské unie i mimo ni
- výdaje na restructuralizační opatření v odvětví cukru podle nařízení Rady (ES) č. 320/2006
- programy na podporu konzumace ovoce ve školách

Toto byly výdaje spravované společně členskými státy a Komisí. Finanční prostředky plynou členským státům v podobě měsíčních plateb, musí se dodržovat pravidla Společenství. (europa, 2009)

4.4 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova je finančním nástrojem na podporu rozvoje venkova, který spadá do společné zemědělské politiky EU. Prostředky poskytované z tohoto fondu mají zvyšovat konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví, zlepšovat životní prostředí a krajinu nebo kvalitu života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova.

Působení Evropského zemědělského fondu zajišťuje Program rozvoje venkova, jehož řídicím orgánem je ministerstvo zemědělství a zprostředkujícím subjektem Státní zemědělský intervenční fond. (euroskop.cz, © 2005-14)

Program rozvoje venkova 2007 – 2013 se skládá ze čtyř os:

OSA I - ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

- *Skupina Opatření I.1 – Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací*

I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

I.1.2 Investice do lesů

I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

I.1.4 Pozemkové úpravy

- *Skupina Opatření I.2 Opatření přechodná pro Českou republiku a ostatní nové členské státy EU*

I.2.1 Seskupení producentů

- *Skupina Opatření I.3 Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu*

I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

I.3.4 Využívání poradenských služeb

OSA II - ZLEPŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A KRAJINY

- *Skupina opatření II.1 zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy*

II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

II.1.2 Platby v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES

II.1.3 Agroenvironmentální opatření

- *II.2. Skupina opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy*

II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

II.2.2 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích

II.2.3 Lesnicko-environmentální platby

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

OSA III - KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ VENKOVA

- *Skupina opatření III.1 - Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova*

III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

III.1.3a) Podpora cestovního ruchu

III.1.3b) Podpora cestovního ruchu

- *Skupina opatření III.2 - Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech*

III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

- *Opatření III.3 - týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III*

III.3.1 Vzdělávání a informace

- *Opatření III.4 – Opatření k získávání dovedností za účelem přípravy a implementace místní rozvojové strategie*

III.4.1 Získávání dovedností, animace a provádění

OSA IV – LEADER

IV.1.1 Místní akční skupina

IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

(Ministerstvo zemědělství České republiky, 2013)

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství, hlavní prioritou je modernizace zemědělských podniků, pozemkové úpravy a přidávání hodnoty zemědělským produktům, z toho důvodu je na tyto účely soustředěno největší množství finančních prostředků. (SZIF, © 2000-2014)

OSA II podporuje zlepšování životního prostředí a krajiny a udržitelné využívání zemědělské a lesní půdy hlavně v rámci méně příznivých oblastí (LFA), agroenvironmentální opatření (AEO) a v rámci oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě.

Prioritní oblastí je obnova lesů po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů. (SZIF, © 2000-2014)

Na základě analýz problémů venkova a jeho potřeb v oblasti vzniku nových pracovních příležitostí, dostupnosti místních služeb a úrovně kvality života obecně, se OSA III zaměřuje na rozvoj životních podmínek na venkově a diverzifikaci ekonomických aktivit. Osa řeší snižování populace ve venkovských obcích, což je částečně způsobeno obecnými demografickými trendy vývoje a částečně ztrátou pracovních příležitostí v zemědělství, která je důsledkem zvyšování efektivity a celkové konkurenceschopnosti. (SZIF, © 2000-2014)

Hlavním cílem Osy IV je realizovat místní rozvojové strategie (tedy Strategický plán Leader) a spolupráci místních partnerství tvořením místních akčních skupin, kdy se mohou do problematiky jednotlivých oblastí zapojit široké vrstvy obyvatelstva. Princip Leader je vhodným doplňkem v cílených aktivitách pro obnovu a rozvoj obcí a přispívá také k rozvoji zemědělského sektoru a péči o přírodu a krajinu. (SZIF, © 2000-2014)

Tab. 3 - Čerpání finančních prostředků z celkového rozpočtu PRV na období 2007 – 2013
(stav k 31.12.2013)

	Rozpočet PRV na 2007 - 2013	Proplaceno	
	mil. EUR	mil. EUR	%
Osa I	873,5	616,1	71
Osa II	1931	1684,8	87
Osa III	641,8	454,6	71
Osa IV	205,8	144,3	70
TP	18	8,2	46
Celkem	3670,10	2908,0	79

(Zdroj: Vlastní zpracování dle eAgri)

Na programovací období 2014 – 2020 je vytvořen nový Program rozvoje venkova, který obecné cíle podpory, vyjadřuje prostřednictvím těchto šesti priorit platných pro celou Evropu:

- „Podpora **předávání znalostí a inovací** v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech
- Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a **konkurenceschopnosti** všech druhů **zemědělské činnosti** ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a **udržitelného obhospodařování lesů**
- **Podpora organizace potravinového řetězce**, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství

- *Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím*
- *Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlikovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu*
- *Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech*“ (eAgri, © 2009-2013)

Tab. 4 - Míra spolufinancování EU a ČR

	EU	Česká republika
OSA I. a III.	75 %	25 %
OSA II. a IV.	80 %	20 %

(Zdroj: Vlastní zpracování dle MZ – Program rozvoje venkova)

4.5 Evropský rybářský fond

Evropský rybářský fond je finanční nástroj na podporu rybolovu, spadá do společné rybářské politiky EU. Zaměřuje se na projekty vedoucí k vyšší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. Fond podporuje mořský i vnitrozemský rybolov (např. odbahňování rybníků), investice na modernizaci zpracovatelského průmyslu, modernizace plavidel, podpora likvidace už nedostačujících plavidel, zlepšování akvakultury apod.

Z Evropského rybářského fondu jsou v České republice hrazeny projekty předložené v rámci Operačního programu rybníkářství 2007-2013 pro programovací období 2007 – 2013. V předchozím období spadalo rybníkářství pod OP Zemědělství, proto je novinkou. I v současném programovém období 2014 – 2020 působení Evropského rybářského fondu zajišťuje Operační program rybníkářství, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR.

Fond pro období 2007 – 2013 zahrnoval tyto priority:

- OSA I - Přizpůsobení rybářského loďstva: pomoc loďstvu přizpůsobovat lovnou kapacitu
- OSA II - Akvakultura, zpracování a prodej produktů rybolovu a akvakultury

- OSA III - Opatření ve společném zájmu: podpora organizacím, které reprezentují společné zájmy odvětví
- OSA IV - Udržitelný rozvoj pobřežních rybářských zón: trvale udržitelný rozvoj oblastí závislých na rybolovu
- OSA V – Technická pomoc (euroskop.cz, © 2005-14)

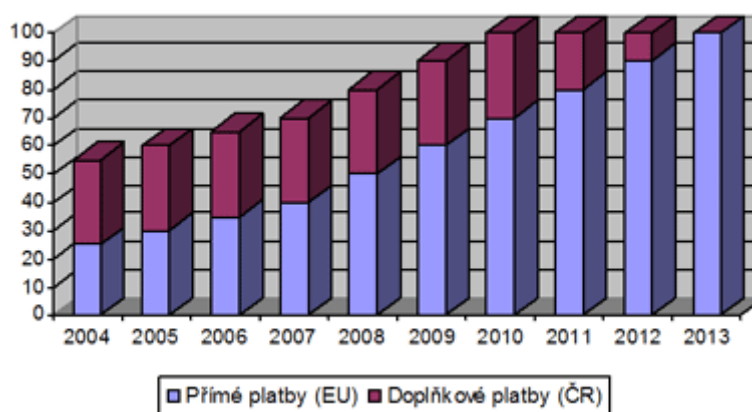
II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DOTAČNÍ NÁSTROJE

5.1 Přímé platby

Od roku 2004 aplikuje Česká republika pro výplatu přímých plateb systém Jednotné platby na plochu (SAPS – Single Area Payment Scheme). Nové členské státy po svém vstupu do Evropské unie neobdržely přímé platby v plné výši, ale přístupová smlouva a nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 stanovuje postupné navyšování přímých podpor (tzv. phasing in) až do dosažení 100% výše v roce 2013, tj. stejné úrovně plateb ve starých členských státech Evropské unie (EU 15). Novým členským státům bylo současně umožněno přímé podpory dorovnávat z vlastních zdrojů (tzv. národní doplňkové platby k přímým podporám – top-up) o 30 % unijní sazby. (eAgri, © 2009-2013)

Graf 5 – Podíl přímých plateb a doplňkových plateb v ČR 2004 - 2013

(Zdroj: euroskop.cz, © 2005-14)

5.1.1 Jednotná platba na plochu SAPS

Hlavním účelem Jednotné platby je zabezpečit zemědělcům stabilnější příjmy tak, že zemědělci se mohou rozhodnout, co chtějí produkovat a bude jim zaručena stejná výše podpory nezávisle na tom, co produkují. Díky tomuto systému se mohou lépe přizpůsobit poptávce.

Nařízení vlády č. 47/2007 Sb. upravuje konkrétní podmínky poskytnutí podpory v rámci Jednotné platby na plochu (SAPS).

Žádost o poskytnutí podpory SAPS je podávána v rámci Jednotné žádosti. Může o ni žádat fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu, která je vedena

v Evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) a současně musí splnit podmínky pro vyplácení této platby, musí být zemědělsky obhospodařována. Taky musí být po celý kalendářní rok udržována v souladu s podmínkami Cross Compliance.

Podmínkou pro poskytnutí podpory je dodržení minimální výměry, na kterou může být poskytnuta podpora, která činí v součtu všech půdních bloků/dílů půdních bloků v žádosti o poskytnutí podpory SAPS nejméně 1 ha zemědělské půdy. Podpora se poskytne na zemědělskou půdu, která byla uchována v dobrém zemědělském stavu. (eAgri, © 2009-2013)

O poskytnutí podpory je možné žádat na tyto druhy zemědělské kultury, přičemž výše podpory není závislá na konkrétním druhu kultury:

- orná půda (**R**)
- travní porost stálá pastvina (**TSP**)
- travní porost ostatní (**TO**)
- vinice (**V**)
- chmelnice (**C**)
- ovocný sad intenzivní (**SI**)
- ovocný sad ostatní (**SO**)
- školka (**K**)
- zelinářská zahrada (**Z**)
- rychle rostoucí dřeviny (**D**)
- jiná kultura oprávněná pro dotace (např. alej ovocných stromů, chmelnice bez opěrné konstrukce) (**O**)

V minulém roce se žádost o Jednotnou platbu na plochu (jako součást Jednotné žádosti) podávala do 15. května 2013, v případě, že se zasílá poštou, je datum podání datem doručení. (SZIF, © 2000-2014)

PLATBA – VÝPOČET

- **Sazba na 1 ha zemědělské půdy**

V minulém roce fond zveřejnil sazbu do 30. listopadu na svých stránkách www.szif.cz a v deníku s celostátní působností.

- **Výše podpory**

= sazba na 1 ha zemědělské půdy (v Kč) x způsobilá plocha zemědělské půdy (v ha)

- **Způsobilá plocha**

= plocha, u níž byly splněny všechny stanovené podmínky

- **Poskytnutí platby**

Pro rok 2013 bude platba žadateli poukázána v období od 1. prosince 2013 do 30. června 2014 na jeho bankovní účet, který má uvedený na formuláři Jednotné žádosti.

Pravidla pro **snížení** či **zamítnutí platby** vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, v platném znění a příslušných prováděcích nařízení. Pokud budou v rámci procesu administrace zjištěny chyby nebo nedostatky, bude žadateli vyměřena sankce lišící se dle druhu a závažnosti pochybení.

PODMÍNĚNOST PLATEB – CROSS COMPLIANCE

Aby byly v České republice vypláceny přímé platby a další podpory, je nutné splnit podmínky tzv. Dobrého zemědělského a environmentálního stavu zemědělské půdy a dodržováním povinných požadavků v oblasti Životního prostředí, oblasti Veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin a v oblasti Dobré životní podmínky zvířat.

Jestliže žadatel tyto podmínky nedodrží, může mu být podpora snížena nebo, v krajním případě, neposkytnuta.

Plnění těchto povinností je ověřováno pomocí tzv. kontrolovaných požadavků v rámci Cross Compliance, kdy jsou kontrolovány tyto skupiny:

- Standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC),
- Povinné požadavky na hospodaření (SMR),
- Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin a agroenvironmentálních opatření (AEO) – platí pouze pro žadatele o dotace v rámci agroenvironmentálních opatření

(SZIF, © 2000-2014)

Pro rok 2013 byla schválena Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS) ve výši **6 068,88 korun** na hektar. SAPS je **plně hrazen z evropských peněz**. Pro rok 2013 bylo na tuto platbu vyčleněno zhruba 21,429 mld. Kč. Čeští zemědělci získali za rok 2013 v rámci SAPS více peněz než v roce 2012, kdy byla nižší sazba. Přímé platby pro nové členské státy Evropské unie se od roku 2004 postupně zvyšovaly a v roce 2013 státy dosáhly přímého vyrovnání plateb. (eAgri, © 2009-2013)

5.1.2 Oddělená platba za cukr a Oddělená platba za rajčata

Nová reformovaná organizace trhů v odvětví cukru byla v celé Evropské unii zavedena od 1. července 2006. Došlo k postupnému výraznému snižování minimální ceny cukrové řepy určené k výrobě kvótovaného cukru.

Aby dotčeným pěstitelům cukrové řepy byla nahrazena ztráta příjmů spojená se snížením její garantované ceny, rozhodlo se v orgánech Evropské unie o zavedení kompenzačních opatření v podobě přímé platby (dotace) poskytované pěstitelům cukrové řepy v nových členských zemích z prostředků Evropské unie, mezi která patří zejména tzv. **oddělená platba za cukr** (dále jen „cukerní platba“). Celkový objem poskytovaných finančních prostředků pro jednotlivé členské země určuje Evropská unie, ale způsob jejich rozdělování si členský stát stanovuje sám. (eAgri, © 2009-2013)

Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu vedenou na žadatele v LPIS, o výměře nejméně 1 ha.

Pro přiznání platby nemá žadatel povinnost pěstovat cukrovou řepu, ale žadatel musel uzavřít pro hospodářský rok 2005/2006 smlouvu na dodávku cukrové řepy A a cukrové řepy B s výrobcem cukru, který má sídlo v České republice. (SZIF, © 2000-2014)

Od 1. ledna začlenili do režimu Jednotné platby podpory pěstitelům ovoce a zeleniny. Celkový objem poskytovaných plateb pro jednotlivé členské země určuje EU, ale způsob rozdělování přidělených finančních prostředků si členský stát stanovuje sám.

Stejně jako u Oddělené platby za cukr, žadatelem u Oddělení platby za rajčata je fyzická nebo právnická osoba, obhospodařující zemědělskou půdu, která je na žadatele vedena v LPIS, o výměře nejméně 1 ha.

Pro přiznání platby nemusí žadatel pěstovat rajčata, ale musel uzavřít pro hospodářský rok 2006/2007 smlouvu na dodávku rajčat s organizací producentů ovoce a zeleniny, která má sídlo v České republice.

Na platby Oddělená platba za cukr (SSP) a Oddělená platba za rajčata (STP) nelze poskytnout finanční podporu, pokud žadateli není v daném roce přiznána Jednotná platba na plochu. (SZIF, © 2000-2014)

Výše finančních prostředků pro oddělenou platbu za cukr činila zhruba 1 138 milionů korun, u oddělené platby za rajčata je tato částka ve výši zhruba 10,6 milionu korun. (EAGRI, © 2009-2013)

5.1.3 Dojnice - Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Žadatelem platby na dojnice je fyzická nebo právnická osoba, která chová krávy s tržní produkcí mléka (dále jen dojnice) na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci vedené podle plemenářského zákona k 31. březnu roku, na který je platba požadována. Jelikož se platba na dojnice řadí do přímých plateb, je nutné, aby žadatel vykázal veškerou zemědělskou půdu, kterou užívá, bez ohledu zda na ni žádá některou plošnou platbu. Jestliže žádá o některou z plateb na plochu v rámci Jednotné žádosti, splňuje tuto podmínku v rámci dané plošné platby.

Žadatel musí společně s vyplněnou Jednotnou žádostí předložit tyto dokumenty:

- **Seznam dojnic** chovaných žadatelem k 31. březnu příslušného kalendářního roku a **výpočet VDJ** (přepočítávací koeficient ke stanovení počtu VDJ k platbě na dojnice = 1,0)
- **Doklad prokazující podíl příjmů nebo tržeb za prodané mléko** na celkových příjmech nebo tržbách ze zemědělské výroby za kalendářní rok předcházející datu podání žádosti (SZIF, © 2000-2014)

Do příjmů/tržeb zemědělské výroby se zahrnuje:

- „rostlinná výroba včetně chmelařství, ovocnářství, vinohradnictví a pěstování zeleniny, hub, okrasných rostlin, léčivých a aromatických rostlin, rostlin pro technické a energetické užití na pozemcích vlastních, pronajatých, nebo užívaných na základě jiného právního důvodu, popřípadě provozovaná bez pozemků,
- živočišná výroba zahrnující chov hospodářských a jiných zvířat či živočichů za účelem získávání, zpracování a výroby živočišných produktů, chov hospodářských zvířat k tahu a chov sportovních a dostihových koní,
- produkce chovných a plemenných zvířat, využití jejich genetického materiálu a získávání zárodečných produktů, pokud jde o zvířata uvedená v předchozí odrážce,
- výroba osiv a sadby, školkařských výpěstků a energetického materiálu rostlin,
- úprava, zpracování a prodej vlastní produkce zemědělské výroby“

Nezahrnuje se tam provoz zařízení na zpracování biomasy za účelem výroby energie a paliv z obnovitelných zdrojů, dotace a náhrady škodní události a služby. (SZIF, © 2000-2014)

VÝPOČET PLATBY

Žadatel získá platbu na celkový počet VDJ, který je stanovený podle počtu dojníc. Fond poskytne platbu pouze tehdy, jestliže podíl příjmů nebo tržeb za prodané mléko na celkových příjmech nebo tržbách ze zemědělské výroby za kalendářní rok předcházející datu podání žádosti je vyšší nebo roven 15 %.

Pokud bude tento podíl vyšší nebo roven 15 % a nižší než 30 %, žadatel má nárok (při splnění ostatních podmínek) na platbu ve výši 50 % plné sazby.

Pokud bude podíl vyšší nebo roven 30 %, žadatel má nárok na platbu dle sazby ve výši 100 %.

Aby fond poskytl platbu, musí být celkový počet VDJ nejméně 2 VDJ.

Platba na krávu z fondu není poskytnuta, jestliže je na tuto krávu ve stejném kalendářním roce požadována platba na chov krav bez tržní produkce mléka (v případě dodatečného uvolnění finančních prostředků ze státního rozpočtu a dodatečného vyhlášení této platby)

a pokud na její tele je ve stejném kalendářním roce požadována platba Zvláštní podpory na tele masného typu. (SZIF, © 2000-2014)

5.1.4 Masná telata - Zvláštní podpora na tele masného typu

Platba na masná telata se řadí rovněž do přímých plateb. Žadatelem může být fyzická nebo právnická osoba, v jejímž hospodářství registrovaném v ústřední evidenci došlo k narození telete masného typu v období od 1. dubna roku předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku.

Matkou tohoto telete musí být kráva chovaná v systému bez tržní produkce mléka (v původu krávy nesmí být více jak 50 % krve plemen, která nejsou považována za masná) a zároveň otcem telete musí být býk masného plemene skotu evidovaný v ústředním registru plemenů.

Žadatel musí vykázat veškerou zemědělskou půdu, kterou užívá, bez ohledu zda na ni žádá některou plošnou platbu.

Společně s vyplněnou JŽ musí předložit tyto dokumenty:

- **Seznam telat masného typu**, které žadatel na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci vykázal jako narozená v období od 1. dubna roku předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku, a výpočet VDJ (Přepočítávací koeficient ke stanovení počtu VDJ k platbě na tele masného typu = 0,2).
- **Seznam a výměru všech půdních bloků/dílů** půdních bloků zemědělské půdy evidovaných v LPIS na žadatele
- **Mapu půdních bloků/dílů** půdních bloků v měřítku 1:10000 či podrobnějším (SZIF, © 2000-2014)

VÝPOČET PLATBY

Žadateli je poskytnuta platba na celkový počet VDJ stanovený podle počtu masných telat narozených v období od 1. dubna roku předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku, přičemž musí splňovat podmínky udělení dotace, mezi něž patří i včasné nahlášení narození telete do systému ústřední evidence.

Pokud je matkou telete kráva, na kterou je ve stejném kalendářním roce požadována platba na zvláštní podporu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, fond zvláštní podporu na tele masného typu neposkytne. (SZIF, © 2000-2014)

5.2 Dotace poskytované v rámci Programu rozvoje venkova

5.2.1 LFA – platba v méně příznivých oblastech

Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu s kulturou travní porost v oblastech LFA na minimální výměře 1 ha, která je na ni vedena v LPIS pro rok 2013 od data doručení žádosti Fondu do 30. září 2013, přičemž tato zemědělská půda musí být po celý kalendářní rok udržována v souladu s podmínkami Cross Compliance.

Minimální výměra pro LFA je 1 ha travního porostu.

Platba LFA se poskytuje pouze na travní porosty obhospodařované v horských oblastech, ostatních méně příznivých oblastech a oblastech se specifickým omezením.

Pro platby LFA je **závazek pětiletého hospodaření**, tzn. že žadatel musí hospodařit v oblastech LFA na minimální výměře nejméně po dobu 5 kalendářních let následujících po roce, za který mu byla poprvé poskytnuta platba. Např. pokud žadatel podal žádost 15. května 2009 a za rok 2009 mu byla poskytnuta platba, následující rok (konkrétně od 1. ledna 2010) je prvním rokem pětiletého závazku. Posledním rokem závazku je tedy rok 2014 (konkrétně 31. prosinec 2014). Žadatel je povinen dodržovat minimální výměru (1 ha travního porostu), alespoň 5 let po roce, za který mu byla platba poprvé poskytnuta.

Pokud nebude tato podmínka dodržena, nebude žadateli poskytnuta platba a již vyplacené platby v rámci tohoto závazku musí být žadatelem vráceny.

Další podmínkou je, že žadatel musí zajistit, aby byly travní porosty alespoň **1x ročně spaseny nebo alespoň 2x ročně posečeny** a to v termínech do 31. července a do 31. října, pokud ovšem žadatel současně na dané ploše neuplatňuje některé z agroenvironmentálních opatření, kde jsou stanoveny jiné termíny sečí.

Pro LFA platí taky specifické podmínky:

- **povinnost dodržovat intenzitu chovu hospodářských zvířat** - od roku 2012 platí kontrolní období pro zjišťování intenzity chovu hospodářských zvířat (VDJ/ha) od 1. června do 31. srpna kalendářního roku. Žadatel musí každý den kontrolního období dodržovat intenzitu chovu skotu, ovcí, koz a koní ve výši **minimálně 0,2 VDJ** na 1 ha travního porostu vedeného v LPIS, **maximálně 1,5 VDJ** na 1 ha zemědělské půdy vedené v LPIS. (SZIF, © 2000-2014)

VÝPOČET PLATBY

- **Výše platby**

= „sazba na 1 ha travních porostů (v EUR) x zjištěná plocha travních porostů (v ha)

Dle příručky pro žadatele pro rok 2013 je sazba na 1 ha LFA:

- v oblasti typu HA 157 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 3 959,23 Kč/ha,
- v oblasti typu HB 134 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 3 379,21 Kč/ha,
- v oblasti typu OA 117 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 950,51 Kč/ha,
- v oblasti typu OB 94 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 370,49 Kč/ha,
- v oblasti typu S 114 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 874,85 Kč/ha.“ (SZIF, © 2000-2014)

5.2.2 AEO – Agroenvironmentální opatření

Žadatelem může být fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu, která je na ni vedena v LPIS. Další podmínkou poskytnutí dotace je zařazení žadatele do příslušného agroenvironmentálního opatření a v případě žádání o dotaci prvním rokem, musí žadatel kromě žádostí o dotaci EAFRD podat i žádost o zařazení EAFRD, přičemž termín podání žádosti o zařazení je shodný s termínem podání JŽ.

V roce 2013 žádost o poskytnutí dotace v rámci Agroenvironmentálních opatření (jako součást Jednotné žádosti) bylo nutné podat nejpozději 15. května 2013. (SZIF, © 2000-2014)

VÝPOČET DOTACE

„Dotace se vypočte jako součin výměry, na kterou je poskytována dotace v rámci příslušného AEO, a sazby stanovené pro příslušné AEO, kterou najdete v příloze této práce. Při výpočtu se používá matematické zaokrouhlování na 2 desetinná místa.

Dotace se poskytuje v Kč podle směnného kurzu uveřejněného v prvním Úředním věstníku Evropské unie, vydaném v kalendářním roce, za který se dotace poskytuje (Pro rok 2013 byl platný směnný kurz 25,218 Kč/EUR).

Při kombinaci několika AEO na jednom půdním bloku/dílu nesmí celková dotace na ha překročit maximální limit stanovený předpisy EU. Maximální limity v roce 2013 byly následující:

- 600 EUR/ha, jde-li o ornou půdu,
- 450 EUR/ha, jde-li o travní porosty,
- 900 EUR/ha, jde-li o trvalé kultury.“ (SZIF, © 2000-2014)

Tab. 5 - Přehled přímých plateb do zemědělství v roce 2013

Druh podpory	Sazba
Oddělená platba za cukr	357,29 Kč/t
Oddělená platba za rajčata	887,68 Kč/t
Platba na brambory pro výrobu škrobu	11 991,80 Kč/ha
Platba na chmel	5 002,40 Kč/ha
Platba na tele masného typu	11 649,50 Kč/VDJ
Platba na bahnice, popřípadě kozy pasené na travních porostech	1 861,30 Kč/VDJ
Platba na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka – plná výše sazby	1 504,20 Kč/VDJ
Platba na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka – poloviční výše sazby	752,10 Kč/VDJ

(Zdroj: Vlastní zpracování dle eAgri)

Zemědělci obdrželi prostřednictvím těchto přímých plateb přibližně 1,97 mld. korun. (EAGRI, © 2009-2013)

5.2.3 Top-UP – národní doplňkové platby

Národní doplňkové platby jsou přímo hrazeny z rozpočtu EU a slouží k dorovnání vybraných komodit. Tyto komodity byly zjednodušením plateb v systému Jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemích EU.

Top-Up jsou platby poskytované k Jednotné platbě na plochu (SAPS).

Žadatel, který má zájem o získání podpory Top-Up, je shodný s žadatelem o platbu SAPS. Na stránkách eAGRI je uvedeno, že žádost o poskytnutí podpory Top-Up, je podávána v rámci Jednotné žádosti, a to do 15. května kalendářního roku. Ale v Příručce pro žadatele – Jednotná žádost 2013 je zmíněna zásadní informace pro žadatele pro rok 2013, a to, že je opětovně vyloučení národních doplňkových plateb (Top-Up) z Jednotné žádosti, tzn., že žádost Top-Up není součástí Jednotné žádosti, i když Ministerstvo zemědělství ponechalo otevřeno možnost dodatečného rozhodnutí o výplatě národních doplňkových plateb pro rok 2013 v případě, že bude dodatečně zajištěno financování těchto plateb z národního rozpočtu ČR – tedy stejně jako v roce 2012.

Pro poskytnutí platby Top-Up platí všeobecné podmínky jako pro platbu SAPS. Pokud nebude žadateli přiznána platba SAPS, nedostane ani podporu Top-Up. (eAgri, © 2009-2013)

V květnu roku 2013 vyšla tisková zpráva ještě tehdejšího Ministra zemědělství o schválení sazby národních doplňkových plateb Top-Up pro rok 2012.

Podpora je určena na sektory - pěstitelé chmele a brambor na výrobu škrobu, pro osoby hospodařící na zemědělské půdě a chovatelé ovcí, koz, masných krav a přežvýkavců. Celkem je na platby TOP-UP vyčleněno přibližně 450 milionů korun. (eAgri, © 2009-2013)

Tab. 6 - Sazby platby Top-Up pro rok 2012

TOP-UP	Jednotka	Sazba Kč/jednotka
Chmel	ha	6 907,20
Ovce, kozy	VDJ	370,97
KBTPM*	VDJ**	778,43
Přežvýkavci	VDJ	504,56
Zemědělská půda	ha	491,43
Brambory - škrob	t	2 190,88

(Zdroj: Vlastní zpracování dle eAgri)

5.3 Jednotná žádost

Jednotná žádost zahrnuje žádosti o platbu na následující opatření:

- Jednotná platba na plochu (SAPS)
- Platba v méně příznivých oblastech (LFA)
- Platba v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě
- Oddělená platba za cukr (SSP)
- Oddělená platba za rajčata (STP)
- Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka (Dojnice)
- Zvláštní podpora na tele masného typu
- Zvláštní podpora na bahnice, popř. kozy, pasené na travních porostech
- Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu
- Zvláštní podpora na chmel
- Agroenvironmentální opatření (AEO) (eAgri, © 2009-2013)

5.3.1 Termín, místo, způsob podání

V roce 2013 bylo nutné podat Jednotnou žádost nejpozději 15. května 2013.

V případě, že žadatel podal žádost po tomto řádném termínu, byla mu za pozdní podání udělena sankce a to ve výši 1 % za každý pracovní den. Avšak přesáhne-li prodlení 25

kalendářních dnů (tj. žádost bude podána po 10. 6. 2013, když uvažujeme rok 2013), žádost bude zamítnuta a žadateli nebude přiznána žádná platba.

O poskytnutí přímé platby je možné tedy žádat každoročně do 15. 5. formou Jednotné žádosti na místně příslušných Agenturách pro zemědělství a venkov (AZV).

Každý žadatel o platby v rámci JŽ musí na formuláři JŽ vykázat veškerou zemědělskou půdu, kterou má k dispozici.

Jestliže žadatel užívá zemědělskou půdu, kterou nemá vedenu v LPIS (= evidence půdy), je nutné, aby ji do LPIS nahlásil, bez ohledu na to, zda na ni bude žádat o poskytnutí některé z podpor či nikoliv.

Jednotnou žádost je třeba podat na místně příslušném Oddělení příjmu žádostí a LPIS (= Veřejný registr půdy - OPŽ).

Pokud žádost podává fyzická osoba, je určující bydliště fyzické osoby, u právnických osob pak jejich sídlo.

Žadatel může podat žádost několika způsoby:

- elektronickou cestou prostřednictvím datové schránky, Portálu farmáře SZIF, e-podatelný
- osobně
- poštou

Využije-li žadatel Portál farmáře SZIF k přípravě a podání žádosti, je pro něj podání elektronickou cestou nejvýhodnější a nejjednodušší způsob.

Žadatel si může podat žádost pře Portál farmáře, i když nedisponuje elektronickým podpisem. Avšak využití elektronického podpisu zvyhodňuje a zjednodušuje žadatele v tom, že již nemusí cokoli dodávat osobně ani poštou. O přijetí je informován rovněž přes tento Portál prostřednictvím Potvrzení o přijetí žádosti.

Jestliže žadatel nedisponuje elektronickým podpisem, může si žádost podat přes PF, ovšem je povinen do 5 dnů doručit na OPŽ vlastnoručně podepsaný dokument Potvrzení o podání žádosti, který je žadateli vygenerován na PF po úspěšném odeslání sady žádostí.

V případě elektronického podání prostřednictvím e-mailové schránky, je nutné, aby žadatel vlastnil elektronický podpis. (eAgri, © 2009-2013)

5.3.2 Portál farmáře SZIF

Portál farmáře SZIF nabízí žadatelům tři základní funkce:

1. příprava a vytvoření JŽ a žádostí v rámci AEO a následně elektronického podání
2. každý žadatel má přes PF SZIF k dispozici přehled jím podaných žádostí včetně detailních informací o průběhu celé administrace
3. umožňuje oznámit změnu identifikačních a kontaktních údajů včetně bankovního spojení

Nejprve je nutné, aby se uživatel do portálu zaregistroval. Přístup do PF získá tak, že podá „Žádost o přístup pro registrované uživatele do Portálu eAgri a do Portálu farmáře SZIF“ (dále jen Žádost o přístup do PF) na místně příslušném OPŽ, na podatelně Regionálního odboru SZIF nebo prostřednictvím datové schránky. Po získání uživatelského jména a hesla se pak může na PF SZIF přihlásit z internetových stránek Fondu www.szif.cz pomocí odkazu **“Portál farmáře“**. (eAgri, © 2009-2013)

5.3.3 Podání nové Jednotné žádosti – vyplnění formuláře

V prázdném formuláři žadatel vyplní všechny požadované údaje.

Níže naleznete stručný popis vyplnění části Jednotné žádosti.

STRANA 1

Část 1: Údaje o žadateli

Obr. 1 – Vzor Jednotné žádosti – Údaje o žadateli

1. Údaje o žadateli		
1. Obchodní firma vč. právní formy	2. Identifikační číslo	3. FO/PO ²
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4. Příjmení žadatele	5. Jméno žadatele	6. Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
7. Adresa sídla/trv. bydliště - Ulice	8. Číslo popisné	9. Číslo orientační
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
10. Obec	11. Část obce, městská část	12. Kraj (dle NUTS-3)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
13. PSČ	14. Telefon 1	15. Telefon 2
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
16. E-mail	<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	

(Zdroj: eAgri, © 2009-2013)

Pole č.:

1, 2 – vyplní právnická osoba

3 – žadatel zaškrtně, zda je FO nebo PO

4 – 6 – vyplní pouze fyzická osoba

7 – PO uvede adresu sídla firmy, FO adresu svého trvalého bydliště

Část 2: Adresa pro doručování

Pole 17 – 23 vyplníme v případě, že adresa pro doručování je jiná než adresa sídla firmy nebo trvalého pobytu fyzické osoby.

Část 3: Bankovní spojení žadatele

Obr. 2 – Vzor Jednotné žádosti – Bankovní spojení žadatele

3. Bankovní spojení žadatele		
24. Název banky	25. Číslo účtu	26. Kód banky
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
V případě bankovního účtu v zahraničí vyplňte:		
27. IBAN	28. BIC	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	

(Zdroj: EAGRI, © 2009-2013)

27 – 28 – pro žadatele vlastníci bankovní účet v zahraničí, nevyplňovat, pokud má zřízen účet v ČR

Část 4: Právní nástupnictví SSP a STP

Obr. 3 – Vzor Jednotné žádosti – Právní nástupnictví

4. Právní nástupnictví		
Druh platby:	☐ Odd.platba na cukr (SSP)	☐ Odd.platba na rajčata (STP)
Údaje původního žadatele:		
Reg. číslo původního žadatele	Obchodní firma vč. právní formy	Identifikační číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Příjmení	Jméno	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/> / <input type="text"/>

(Zdroj: eAgri, © 2009-2013)

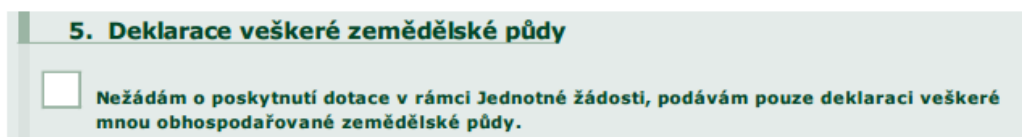
Část 4. vyplňuje žadatel, pokud na něj přešla práva z jiné osoby v důsledku převodu, nájmu podniku nebo předčasného ukončení zemědělské činnosti. Zaškrtně konkrétní platbu, které se převod týká, vyplní ta pole, která se k němu vztahují (fyzická nebo právnická osoba). (EAGRI, © 2009-2013)

STRANA 2

Část 5: Deklarace veškeré zemědělské půdy

Tento bod zaškrtně žadatel pouze v případě, že deklaruje svou zemědělskou půdu, ale ne-žádá o dotaci v rámci Jednotné žádosti.

Obr. 4 – Vzor vyplnění Jednotné žádosti – Deklarace veškeré zemědělské půdy

5. Deklarace veškeré zemědělské půdy

Nežádám o poskytnutí dotace v rámci Jednotné žádosti, podávám pouze deklaraci veškeré mnou obhospodařované zemědělské půdy.

(Vzor: eAgri, © 2009-2013)

Část 6: Prohlášení výrobce nebo dodavatele paliva z biomasy

Část 7: Žádám o poskytnutí dotace v rámci

Obr. 5 – Vzor Jednotné žádosti –
Poskytování dotace v rámci určitého opatření

7. Žádám o poskytnutí dotace v rámci následujících opatření:		
Přímé platby		
☐	Jednotná platba na plochu (SAPS)	počet listů
	deklarace RRD	počet listů
☐	Oddělená platba na cukr (SSP)	počet tun
☐	Oddělená platba na rajčata (STP)	počet tun
Zvláštní podpory		
☐	Krávy chované v systému s tržní produkcí mléka	počet listů
☐	Platba na tele masného typu	počet listů
☐	Platba na bahnice, kozy pasené na travních porostech	počet listů
☐	Platba na brambory pro výrobu škrobu	počet listů
☐	Platba na chmel	počet listů

(Zdroj: eAgri, © 2009-2013)

Žadatel označí křížkem všechna opatření, u nichž žádá o poskytnutí finanční podpory včetně s počtem listů jednotlivých deklarácí půdy, které podává.

STRANA 3**Část 7: Povinné přílohy**

Žadatel označí křížkem všechny přílohy, které předkládá společně s JŽ, a uvede počet listů jednotlivých příloh.

Obr. 6 – Vzor Jednotné žádosti – Povinné přílohy

8. Povinné přílohy	
Příloha společná pro všechna opatření	
☐	Platný doklad prokazující právní subjektivitu žadatele (platí pouze pro PO nezapsané v OR)
	počet listů
Mapa půdních bloků, popř. dílů půdních bloků	
☐	generovaná v aplikaci LPIS
	číslo mapy
☐	se zákresem mimo aplikaci LPIS *
	počet listů

(Zdroj: eAgri, © 2009-2013)

Společné přílohy pro všechna opatření:

Platný doklad prokazující právní subjektivitu žadatele přikládají pouze právnické osoby nezapsané v Obchodním rejstříku.

Mapa půdních bloků/dílů se předkládá v měřítku 1:10000 či podrobnějším. Pokud žadatel provádí ruční zákres do mapy, přikládá ji v papírové podobě. Jestliže má mapu uvedenou v Portálu farmáře a nedošlo k žádným změnám nebo je zakreslil elektronicky, zaškrtně první to první pole a uveďte číslo mapové sady. (eAgri, © 2009-2013)

Dále se vyplňují přílohy k SAPS, Oddělené platbě za cukr, Oddělené platbě za rajčata, kde se zaškrťává Uznávací list o uznání osiva konopí (včetně návěsek z obalů), pokud žadatel pěstuje konopí seté, Smlouva o dodávce cukrové řepy a Smlouva o dodávce rajčat.

Další část tvoří přílohy k zvláštním podporám, kde jsou k zaškrtnutí tyto možnosti:

- Doklad prokazující podíl příjmů nebo tržeb za prodané mléko na celkových příjmech nebo výnosech z činnosti zemědělské výroby
- Kopie dokladů prokazující prodej mléka odběrateli
- Kalkulace prokazující podíl nemléčné složky – mléčné výrobky, které žadatel prodává, jsou vyrobené jeho vlastními dojnici
- Smlouva o pěstování brambor na výrobu škrobu – mezi pěstovatelem brambor a výrobcem škrobu
- Uznávací list o uznání odrůdy brambor
- Potvrzení o účasti žadatele o platbu na brambory pro výrobu škrobu na odborném školení a o platbu na chmel na odborném školení

Poslední přílohou je příloha pro platbu v méně příznivých oblastech (LFA) - Doklad vodoprávního úřadu o výměře travního porostu v ochranných pásmech vodních zdrojů 1. stupně (pro žadatele hospodařící na zemědělské půdě s kulturou travní porost v ochranných pásmech vodních zdrojů 1. stupně, uvádí se výměra v hektarech). (eAgri, © 2009-2013)

STRANA 4

Část 8: Závazky žadatele*Obr. 7 – Vzor Jednotné žádosti – Závazky žadatele***9. Závazky žadatele****Prohlašuji, že:**

jsem neobdržel v tomto roce na činnost, případně na účel, pro který je dotace požadována, dotaci ze státního rozpočtu, dotaci z rozpočtu státního fondu nebo dotaci z rozpočtu územně samosprávních celků;
všechny informace uvedené v žádosti a jejích přílohách jsou pravdivé a že jsem si vědom své trestní odpovědnosti;
jsem si vědom své povinnosti informovat příslušný orgán o všech změnách týkajících se údajů uvedených v žádosti;

(Zdroj: eAgri, © 2009-2013)

Toto byl vzor, jak vypadá část Jednotné žádosti při vyplňování na Portálu farmáře.

Žádost ještě dále pokračuje Deklaracemi:

- Deklarace Jednotné žádosti – společné údaje

Všechny deklarace JŽ obsahují údaje o žadateli, které žadatel musí vyplnit. Jedná se o Registrační číslo žadatele a o údaje závislé na tom, je-li žadatel FO nebo PO.

- Deklarace cíleně pěstované biomasy
- Deklarace zemědělské půdy, SAPS, platba na brambory pro výrobu škrobu a platba na chmel
- Deklarace půdy – rychle rostoucí dřeviny (RRD)
- Deklarace půdy – LFA
- Deklarace půdy - Natura 2000 na zemědělské půdě
- Deklarace dojníc – Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka
- Deklarace masných telat – Zvláštní podpora na tele masného typu
- Deklarace bahnic a koz – Zvláštní podpora na bahnice, popř. kozy, pasené na travních porostech
- Deklarace žádosti o podporu v rámci AEO EAFRD

Pro všechny deklarace jsou společná pole Pořadové číslo, Čtverec PB (půdního bloku), Kód PB a Součet výměry půdních bloků/dílů. Tato pole je žadatel povinen vyplnit. (eAgri, © 2009-2013)

6 POSKYTOVÁNÍ FINANČNÍCH PODPOR Z EAFRD A EZZF

Kapitola poskytování finančních podpor představuje přehled získaných dotací z EU dle jednotlivých krajů. Tuto kapitolu jsem zvolila kvůli tomu, abych ukázala, jak velkou dotaci získávají jednotlivé kraje v ČR, ačkoliv to kolikrát nemusí odpovídat jejich rozloze. Údaje jsou uvedené za poslední dva roky, neboť byly na stránkách SZIF rozdělené jen podle podniků nacházejících se v určitém okrese a data se musela dávat postupně dohromady.

Data v grafu a tabulce se nevztahují pouze k zemědělským subjektům, ale ke všem příjemcům zveřejněných na internetových stránkách SZIF, kteří čerpají dotace z fondů EZZF a EAFRD.

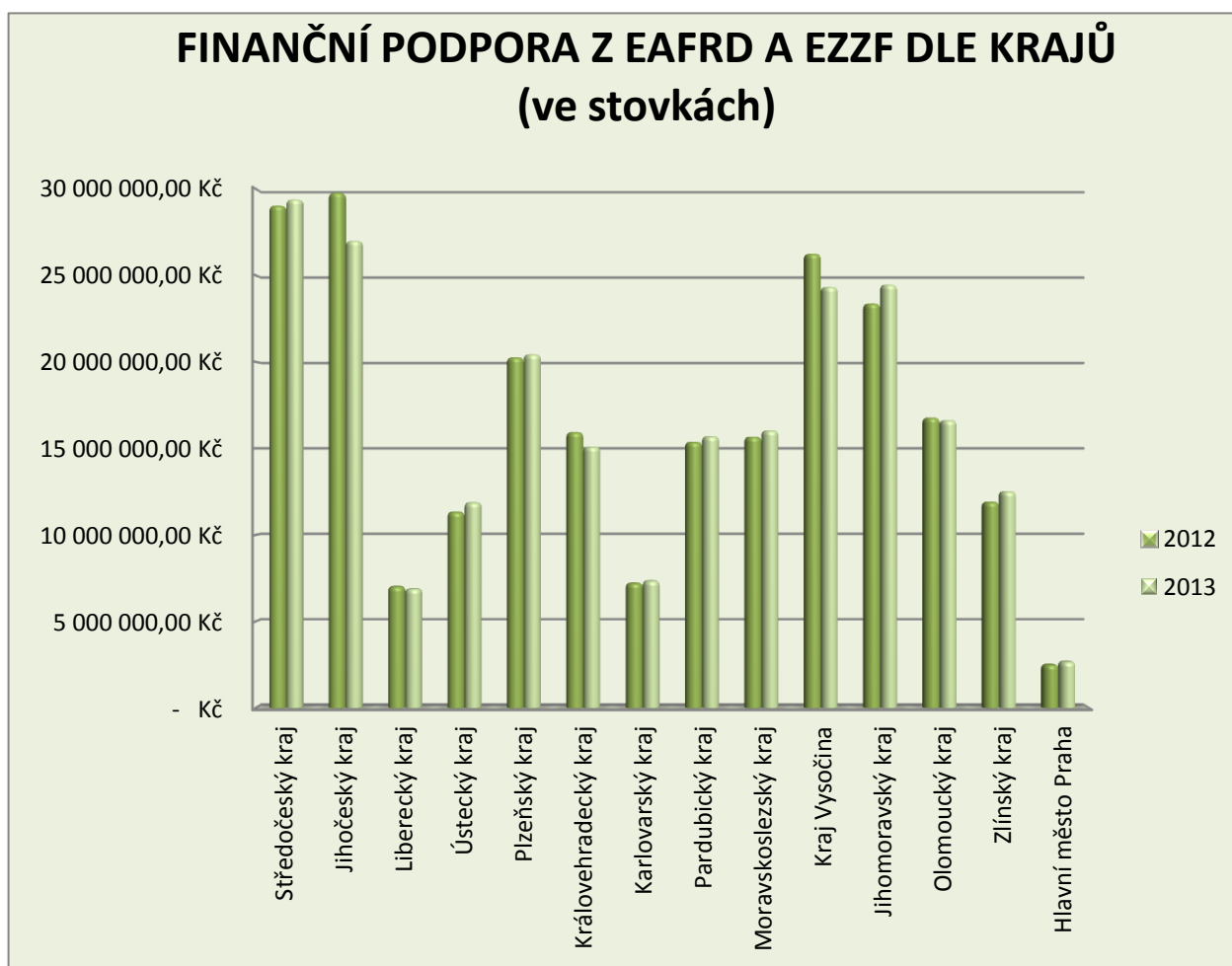
Od 9.11.2010 proběhla novinka, nedochází k zveřejňování dat o příjemcích dotací u fyzických osob dle rozsudku Soudního dvora EU.

Tab. 7 – Finanční podpora pro rok 2013 dle jednotlivých krajů v ČR

Kraj	Výše podpory
Středočeský kraj	2 939 739 331
Jihočeský kraj	2 701 100 911
Liberecký kraj	689 206 352
Ústecký kraj	1 187 382 413
Plzeňský kraj	2 044 438 642
Královehradecký kraj	1 510 151 605
Karlovarský kraj	735 224 075
Pardubický kraj	1 570 440 535
Moravskoslezský kraj	1 603 656 820
Kraj Vysočina	2 434 330 610
Jihomoravský kraj	2 447 189 547
Olomoucký kraj	1 663 108 866
Zlínský kraj	1 252 021 502
Hlavní město Praha	267 844 882

Graf 6 – Finanční podpora z EZZF a EAFRD pro rok 2012 a 2013 dle krajů ČR

(Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ze SZIF)

Dle informací získaných z internetových stránek ze Státního zemědělského záručního fondu – Seznam příjemců dotací - a následného vložení do grafu můžeme vidět, že nejsilnějším krajem, který získal dotace z fondů EU a ze státního rozpočtu ČR v roce 2012, je Jihočeský kraj, jejíž výše činila zaokrouhleně 2 978 999 093 Kč. Nejnižší dotaci dostal kraj Hlavní město Praha a dále Liberecký kraj. Zlínský kraj zaujímá 4. místo od konce, výše dotace činila v roce 2012 1 190 898 064 Kč.

V roce 2013 došlo u některých krajů k růstu získaných dotací, u některých naopak k poklesu. K největšímu poklesu došlo u kraje Jihočeského, a to přibližně o 277 898 182 Kč, proto v roce 2013 nebyl tento kraj krajem s nejvyšší dotací. V roce 2013 získal nejvíce dotací kraj Středočeský, jejíž výše činila 2 939 739 331 Kč. Nejméně dotací dostal opět kraj Hlavní město Praha 267 844 882 Kč, což se dá vzhledem k jeho velikosti očekávat. Dalším krajem s nejnižší dotací byl kraj Liberecký. Nejnižší rozdíl mezi lety 2012 a 2013,

jak vyplývá z grafu, byl zaznamenán u Plzeňského kraje, nárůst přibližně o 17 506 586 Kč. Zlínský kraj zůstal v roce 2013 4. krajem s nejnižší dotací, její výše byla 1 252 021 502 Kč, oproti roku 2012 to znamenalo mírný nárůst.

Dle zjištěných údajů ze stránek Státního zemědělského záručního fondu byl největším příjemcem dotací v ČR pro rok 2013 získaných z fondů EU a státního rozpočtu okres Znojmo, výše činila 640 105 677 Kč. Ve srovnání s ostatními nejsilnějšími okresy z každého kraje jeho rozloha není největší, avšak dotace je největší. Jihomoravský kraj, do jehož obvodu Znojmo patří, získal jako třetí nejvíce dotací v roce 2013. Co se týká Zlínského kraje, největším příjemcem dotací je okres Uherské Hradiště, výše je 384 895 985 Kč, i když má menší rozlohu než Zlín a Vsetín.

7 SHRUTÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI

Na základě provedené analýzy podpory zemědělství z EU jsem dospěla k následujícím závěrům.

Zemědělské podniky v ČR mají možnost získávat finanční podpory z EU v podobě dotací. Dotace jsou poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Jsou vypláceny prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

Nejvíce dotací, o které podniky žádají, jsou formou přímých plateb. Do přímých plateb poskytovaných z Evropské unie, které jsem uvedla v diplomové práci, patří

- Jednotná platba na plochu (SAPS)
- Oddělená platba za cukr
- Oddělená platba za rajčata
- Masná telata - Zvláštní podpora na tele masného typu
- Dojnice - Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Mezi nejvýznamnější podpory, o které žádají zemědělci v rámci Programu rozvoje venkova, se řadí LFA – platba v méně příznivých oblastech a AEO – Agroenvironmentální opatření.

Na přímých platbách bylo ze SZIF v roce 2013 vyplaceno přibližně 23 mld. Kč, přímé platby zaujímají největší část dotací vyplácených ze SZIF v rámci Společné zemědělské politiky. Největší místo má logicky Jednotná platba na plochu ve výši okolo 21,4 mld. Kč při sazbě 6 068,88 korun na hektar. SZIF vyplatil v roce 2013 celkově na dotacích méně než v roce 2012, bylo to dáno zejména zpožděním výplat některých dotací a krácením plateb větším farmám.

O poskytnutí přímé platby může žadatel žádat každoročně do 15. 5. formou Jednotné žádosti na místně příslušných Agenturách pro zemědělství a venkov (AZV).

Mezi další platby pro zemědělce se řadí Top – Up, což jsou národní doplňkové platby, které slouží k dorovnání vybraných komodit. Poskytují se k Jednotné platbě na plochu. V roce 2013 došlo k dosažení úrovně 100 % u přímých podpor, z toho důvodu už nebudou poskytovány národní doplňkové platby. Podpora je určena na chmel, ovce, kozy, KBTPM, Přežvýkavce, Zemědělskou půdu a Brambory na škrob.

Z porovnávání dotací dle jednotlivých krajů za roky 2012 a 2013 poskytovaných z EZZF a EAFRD vyplývá, že nejsilnějším krajem, který získal dotace v roce 2012, byl Jihočeský kraj. Nejslabší kraj byl Hlavní město Praha, ale to se dalo čekat vzhledem k jeho rozloze. Následoval Liberecký kraj. V roce 2013 bylo trochu jiné pořadí, první místo zaujímal Středočeský kraj, poslední Praha a za ním Liberecký kraj. Dle okresů byl největším příjemcem dotací v roce 2013 okres Znojmo. Údaje, které jsou uvedené na stránkách SZIF v seznamu příjemců dotací se nevztahují pouze k zemědělským podnikům, ale ke všem, kteří získali podpory z EZZF a EAFRD.

Českému zemědělství se v loňském roce dařilo, od roku 1998 je to druhý nejlepší výsledek. Po vstupu ČR do EU je toto odvětví díky dotacím ziskové, ale závislost zemědělských podniků na dotacích dlouhodobě roste, což není dobře. Jenže malý zemědělec by se bez dotací neudržel. Díky oslabení kurzu koruny můžeme říct, že v letošním roce získá české zemědělství na dotacích ještě více peněz.

8 DOTACE U VYBRANÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH SUBJEKTŮ

Abych lépe konkretizovala a ukázala aplikaci dotací a jejich přibližnou výši, kterou mohou získávat zemědělské subjekty, proto jako další kapitolu jsem zvolila porovnávání dotací u vybraných zemědělských podniků. Pro svou práci jsem si vybrala Zemědělské družstvo vlastníků Strážná Březůvky a Farmu Velký Ořechov. Tyto dva podniky jsem si určila jednak proto, že dříve tvořily společné družstvo, které ale bylo v roce 1994 rozděleno, a taky proto, že každé z těchto družstev je odlišné, hospodaří na jiném základě a ukazuje rozdílný typ hospodaření.

8.1 ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO VLASTNÍKŮ STRÁŽNÁ, DRUŽSTVO, BŘEZŮVKY

Na základě konzultací s paní Gajdůškovou jsem zjistila, že Zemědělské družstvo vlastníků Strážná je společenstvím neuzavřeného počtu fyzických a právnických osob, za účelem společného podnikání a zabezpečování sociálních a dalších potřeb.

ZDV Strážná sídlí v obci Březůvky. Leží v oblasti Vizovických vrchů, kde hospodaří na katastrech obcí Březůvky, Doubravy a Provodov, které mají kopcovitý a velmi členitý terén. Družstvo spravuje majetek podílníků a obhospodařuje většinou pronajaté pozemky.

Předmětem činnosti družstva je zemědělská výroba a pronájem nebytových prostor včetně základních služeb spojených s pronájmem.

ZDV Strážná vzniklo ke dni 29. srpna 1997 zápisem do obchodního rejstříku. V počátečním roce existence mělo družstvo 25 trvale činných zaměstnanců. Obhospodařovaná výměra půdy činila 1141 ha, z toho 807 TTP (trvale travní porosty – louky a pastviny) a 334 ha orné půdy. V živočišné výrobě se družstvo zabývalo chovem masného skotu v počtu cca 330 kusů a prasat 160 kusů.

K počátku roku 2014 je v družstvu zaměstnáno 10 osob. Výměra obhospodařované půdy se snížila na 849 hektarů, z toho činí 754 ha TTP, 86 ha orné a 9 ha sadů. Družstvo se v živočišné výrobě zabývá pouze chovem masného skotu pastevní formou v průměru v podobném počtu jako v době vzniku ZDV, prasata se už nechovají. Na orné půdě se pěstuje pšenice a oves.

Tab. 8 – Vývoj počtu zaměstnanců ZDV Strážná

Rok	1997	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zaměstnanců	25	17	17	17	16	16	15	12	10	10	10

(Zdroj: Vlastní zpracování na základě konzultace s p. Gajdůškovou)

Z tabulky můžeme vidět, že se počet zaměstnanců v družstvu snižuje. Nejvíce jich bylo v 90. letech a od roku 2012 se jejich počet nemění, představuje 10 trvale činných zaměstnanců, což je o více než dvakrát méně než v 90. letech. Je to dáno především nízkými příjmy v zemědělství, mzdy jsou oproti národnímu hospodářství výrazně podprůměrné. Důvodem je i rostoucí průměrný věk zemědělců a nedostatečná generační obměna lidí v oboru. Navíc ZDV Strážná se rozhodlo zatravňovat půdu, proto muselo propustit několik zaměstnanců.

Odběratelé:

- Dobytek: FARMA HOLEŠOV s.r.o.
- RV (pšenice, oves): NAVOS KROMĚŘÍŽ

Dodavatelé:

- Hlavním dodavatelem je: NAVOS KROMĚŘÍŽ – osiva, hnojiva, nafta, chemie

8.1.1 Financování

Zemědělské družstvo je financováno z vlastních zdrojů, mezi něž patří prodej dobytka a RV (prodej pšenice a ovsu), z dotací a úvěrů.

Tab. 9 – Vývoj tržeb družstva

Rok	Prodej dobytka	RV	Celkem
2005	964 525,-	355 456,-	1 319 981,-
2006	696 340,-	280 780,-	977 120,-
2007	610 413,-	251 461,-	861 874,-
2008	1 225 567,-	849 106,-	2 074 673,-
2009	280 700,-	546 902,-	827 602,-
2010	805 842,-	480 336,-	1 286 178,-
2011	427 173,-	619 931,-	1 047 104,-
2012	745 133,-	750 492,-	1 495 625,-
2013	1 036 232,-	244 262,-	1 280 494,-

(Zdroj: Vlastní zpracování na základě konzultace s p. Gajdůškovou)

Tabulka nám ukazuje, že jak prodej dobytka, tak prodej RV se v jednotlivých letech mění. Za sledované roky, největší tržby z prodeje dobytka byly v roce 2008 a 2013, nejmenší v roce 2009. RV bylo nejmenší v roce 2013 a největší v roce 2008 a 2012.

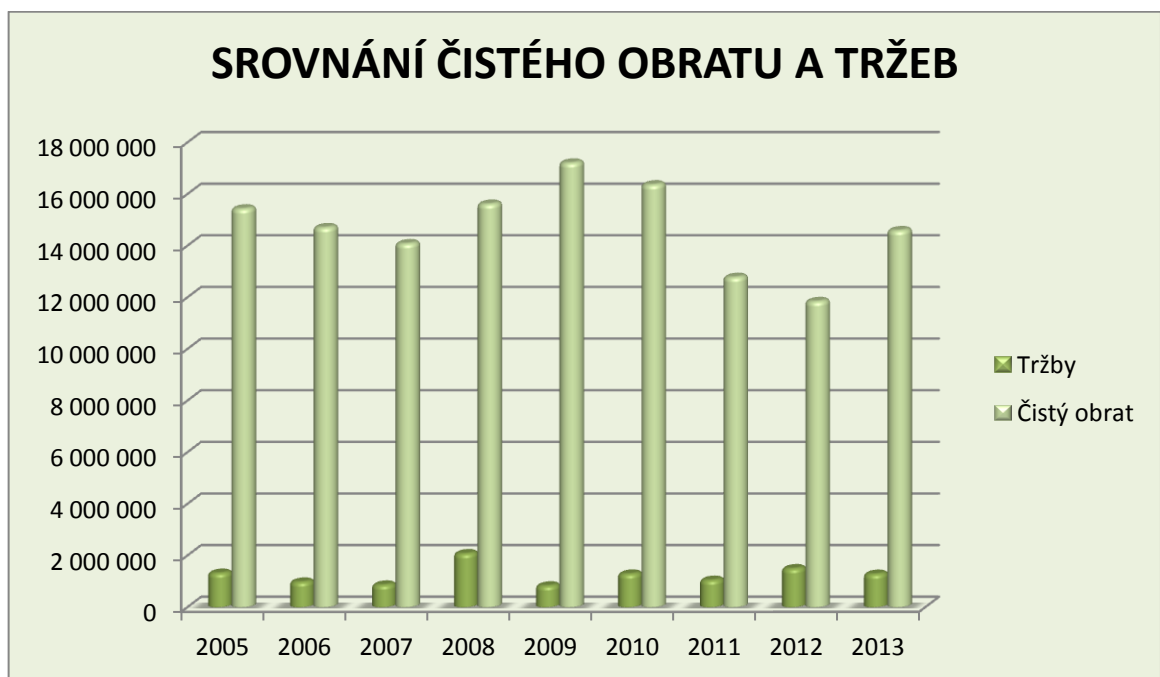
Tab. 10 – Vývoj čistého obratu družstva

Rok	Čistý obrat
2005	15 434 673,-
2006	14 708 100,-
2007	14 085 271,-
2008	15 618 248,-
2009	17 212 011,-
2010	16 366 854,-
2011	12 782 493,-
2012	11 845 873,-
2013	14 591 602,-

(Zdroj: Vlastní zpracování na základě

konzultace s p. Gajduškovou)

Graf 7 – Srovnání čistého obratu a tržeb u ZDV Strážná od roku 2005

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z tabulek a grafu je patrné, že se čistý obrat ve sledovaném období neustále mění. Od roku 2005 do 2007 se snižuje, pak v letech 2008 a 2009 se zvyšuje a 2010 se začíná snižovat. Ke zvýšení došlo až v roce 2013. Když se podíváme na tržby, které byly v roce 2008 za sledované období celkově největší a porovnáme s čistým obratem, zjistíme, že čistý obrat v roce 2008 nebyl největší, i když k těm větším patřil. Je možné, že je to způsobeno větším výdajem na nákup krmiva, materiálu, investicemi do různých oprav, což se pak projevilo v roce 2009, kdy tyto výdaje nebyly tak velké a čistý obrat dosahoval nejvíce. V roce 2012 byl obrat nejmenší, dosahoval pouhých 11 845 873,-, ale tržby patřily k těm větším, a to 1 495 625,-. Díky těmto vyšším tržbám družstvo mohlo opět investovat do zemědělské činnosti, což je způsobeno nižším obratem, ale v roce následujícím obratem vyšším.

8.1.1.1 Dotace

Zemědělské družstvo vlastníků Strážná využívá dotace poskytované z EU na základě Jednotné žádosti.

ROK 2011 (Interní materiály ZDV Strážná Březůvky)

1. AGROENVIRONMENTÁLNÍ OPATŘENÍ – AEO

Na základě rozhodnutí Státního zemědělského intervenčního fondu jako věcně a místně příslušného správního orgánu a konzultací se poskytuje dotace v rámci agroenvironmentálních opatření pro rok 2011 v celkové výši **321 414,91 Kč** na podopatření péče o krajinu titul zatravňování orné půdy s výměrou **47,45 ha**.

Na jiné půdní bloky se poskytuje dotace v rámci agroenvironmentálních opatření pro rok 2011 v celkové výši **1 847 607,01 Kč** rozdělená takto:

- titul louky s výměrou **132,25 ha** ve výši **248 841,62 Kč**
- titul ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního s výměrou **54,46 ha** ve výši **250 031,33 Kč**
- titul pastviny s výměrou **419,13 ha** ve výši **1 177 696,62 Kč**
- titul zatravňování orné půdy s výměrou **25,25 ha** ve výši **171 037,44 Kč**

Na další půdní bloky je poskytována dotace v rámci agroenvironmentálních opatření pro rok 2011 v celkové výši **474 908,31 Kč**, titul zatravňování orné půdy s výměrou **70,11 ha**.

Přiznaná dotace v rámci agroenvironmentálních opatření je spolufinancována Evropskou unií. Z rozpočtu EU je poskytnuto 80 % z přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu ČR se poskytuje 20 % z přiznaných finančních prostředků.

2. SAPS

V roce 2011 získalo družstvo dotaci – Jednotnou platbu na plochu na zemědělskou půdu o výměře **866,99 ha** v celkové výši **4 063 148,99 Kč**.

3. LFA

ZDV Strážná byla přiznána platba v méně příznivé oblasti v celkové výši **2 141 733,53 Kč** pro výměru **748,85 ha**.

Přiznaná platba v méně příznivé oblasti je spolufinancována Evropskou unií. Z rozpočtu EU je poskytnuto 80 % z přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu ČR se poskytuje 20 % z přiznaných finančních prostředků.

4. NÁRODNÍ DOPLŇKOVÉ PLATBY K PŘÍMÝM PODPORÁM – TOP - UP

Pro rok 2011 byly žadateli Fondem (SZIF) přiznány národní doplňkové platby v celkové výši **489 510,84 Kč**:

- Platba na přežvýkavce ve výši **243 365,76 Kč** na 267,20 velkých dobytčích jednotek
- Platba na chov krav bez tržní produkce mléka ve výši **246 145,08 Kč** – dle úřední evidence podle plemenářského zákona na 176,60 VDJ

V roce 2011 dostalo družstvo dotaci z Ministerstva zemědělství ve výši **4141 Kč** v rámci dotačního programu Nákazový fond na účel: částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů – udržení příznivé nákazové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace šíření nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka – stručně řečeno na úhyny.

ROK 2012 (Interní materiály ZDV Strážná Březůvky)1. AEO

- Podopatření péče o krajinu titul zatravňování orné půdy – rozděleno dle poskytování dotací na různé půdní bloky
  - 25,08 ha – **172 706,66 Kč**
  - 47,43 ha – **326 619,58 Kč**
  - 24,30 ha – **167 338,31 Kč**
- Podopatření ošetřování travních porostů ve výši **1 885 783,51 Kč**
  - titul louky s výměrou 174,38 ha – **333 568,07 Kč**
  - titul ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního s výměrou 54,59 ha – **254 794,45 Kč**
  - titul pastviny s výměrou 454,19 ha – **1 297 420,99 Kč**

2. SAPS

Pro rok 2012 se ZDV Strážná poskytla Jednotná platba na plochu v celkové výši **4 708 284,81 Kč** pro výměru **873,96 ha**. Žadatelé byla v říjnu 2012 poslána záloha, jejíž výše činila 2 354 142,40 Kč, zbývající část Jednotné platby na plochu byla doplacena po 1.12.2012.

3. LFA

Platba v méně příznivé oblasti se poskytla ve výši **2 197 163,45 Kč** na výměru **755,67 ha**.

4. TOP – UP

Celková výše: **150 888,41 Kč**, konkrétně:

- Platba na přežvýkavce na 267,20 VDJ ve výši **28 814,49 Kč**
- Platba na chov krav bez tržní produkce mléka na 182 VDJ ve výši **30 279,78 Kč**
- Platba na zemědělskou půdu o celkové výměře 873,96 ha **91 794,14 Kč**

5. ZVLÁŠTNÍ PODPORA NA TELE MASNÉHO TYPU

Družstvo získalo Zvláštní podporu na tele masného typu v celkové výši **262 381,70 Kč**, počet telat činil 161 ks tj. 32,20 VDJ.

Dále dostalo družstvo v roce 2012 dotaci z Ministerstva zemědělství v rámci dotačního programu na účel: částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů – udržení příznivé nálezové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace šíření nález a nemocí přenosných ze zvířat na člověka. Celková dotace činí celkem **1520 Kč**.

ROK 2013 (Interní materiály ZDV Strážná Březůvky)

1. AEO

- Podopatření péče o krajinu titul zatravňování orné půdy

- 24,38 ha – **166 000 Kč**

2. SAPS

Poskytnuta Jednotná platba na plochu v celkové výši **5 034 421,59 Kč** pro výměru **850,20 ha**. V říjnu přijata záloha ve výši 2 579 880,92 Kč, po právní moci rozhodnutí ze SZIF byla žadateli doplacena Jednotná platba na plochu pro rok 2013.

3. LFA

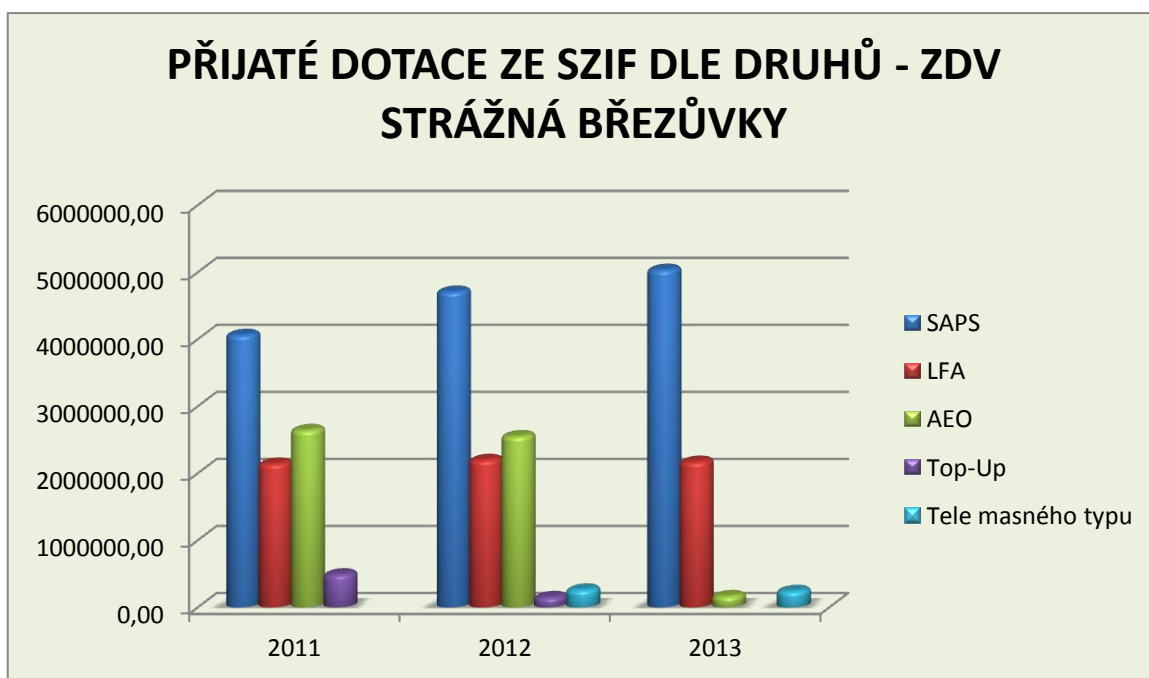
Platba v méně příznivé oblasti pro rok 2013 činí **2 170 109,32 Kč** pro výměru **754,86 ha**.

Z rozpočtu EU je poskytnuto 80 %, tj. 1 736 086,88 Kč z přiznaných finančních prostředků, z rozpočtu České republiky se poskytlo 20 %, tj. 434 022,44 Kč z přiznaných finančních prostředků.

4. ZVLÁŠTNÍ PODPORA NA TELE MASNÉHO TYPU

Poskytnuta platba na zvláštní podporu na tele masného typu v celkové výši **243 172,35 Kč**.

Graf 8 – Přehled přijatých dotací dle jednotlivých druhů

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Z grafu je patrné, že se Jednotné platby na plochu za sledované roky zvyšují. Je to dáno zvyšujícími se sazbami. V roce 2011 byla stanovena sazba ve výši 4 686,50 Kč na hektar zemědělské půdy, v roce 2012 byla sazba ve výši 5 387,30 Kč a v roce 2013 6 068,88 Kč.

LFA je za poslední tři roky skoro stejné, necelých 2 200 000 Kč.

Agroenvironmentální opatření v roce 2013 bylo oproti předchozím letům minimální, jedním z důvodů může být to, že na katastrálním území Provodov ztratilo ZDV Strážná část pozemků tím, že si je pronajal jiný majitel a mohl začít uplatňovat dotace např. na chřástala. Dalším důvodem je, že se zpozdila výplata plateb na toto opatření, budou vyplaceny až v rámci nového programovacího období. Nebo ZDV Strážná nemuselo splňovat podmínky pro získání dotace.

V roce 2013 nebyla přijata žádná národní doplňková platba.

8.2 FARMA VELKÝ OŘECHOV

Sídlo Farmy se nachází v obci Velký Ořechov. Obhospodařuje katastry území Velký Ořechov, Dobrkovice, Hřivínův Újezd a Kaňovice.

Na základě konzultace s paní Svízelovou jsem zjistila, že farma vznikla odtržením od Zemědělského družstva Březůvky v červenci r. 1994. Zemědělský subjekt získal nový název KRAS sdružení s.h.r., Velký Ořechov. Majitelé podniku byli Ing. Kratochvíl a p. Svízela. Toto sdružení zaniklo 31.3.2007. Veškerá činnost přešla na jméno Josef Svízela, protože se Ing. Kratochvíl rozhodl odejít do důchodu. Pan Svízela podniká jako fyzická osoba, proto na stránkách SZIF nejsou dostupné informace o jeho firmě.

Pro své podnikání využívá areál bývalé farmy Velký Ořechov ZD Březůvky.

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Hlavním zaměřením firmy je chov mléčného skotu s uzavřeným obratem stáda. Celkový počet kusů Holštýnského plemene je 600 kusů, z toho je 270 kusů dojnic. Mezi další plemeno, které se na farmě chová, patří masné plemeno Galloway, asi 30 kusů. Hlavním účelem chovu tohoto plemene je udržení krajiny v nepřístupných terénech. Veškerá zvířata jsou ustájena volně na hluboké podestýlce. Telata jsou po otelení ustájena v individuálních boudách a od dvou měsíců do půl roku přemístěna do skupinových kotců, kde má tele volný přístup k vodě, stejně jako krávy. Po půl roce jsou převezena do OMD Dobrkovice. Dojení probíhá dvakrát denně na autotandemové dojárně. Denně se nadojí až 6500 l mléka. K evidenci zvířat používá firma programy od firmy AG Info Jičín.

ROSTLINNÁ VÝROBA

Obhospodařují 1053 ha půdy, z toho je orné půdy 397 ha, kde se pěstuje na 130 ha pšenice, na 155 ha kukuřice a 112 ha jetel, a asi 650 ha jsou louky a pastviny. Krmivovou základnu si zajišťují sami (kukuřičná siláž, jetelové a travní senáže, seno, krmná pšenice).

Odběratelé:

- MORAVA mlék. Odbytové družstvo Vyškov – prodej mléka
- NETAGRO odbytové družstvo Bystřice pod Hostýnem – prodej skotu
- JOKA Žďár nad Sázavou – prodej telat

Dodavatelé:

- LUKROM, spol. s.r.o. Lípa – služby
- Ing. Drcman, Němčice – krmiva
- MVDr. Fojta, Bílovice – veterinární služby, inseminační dávky

Tab. 11 – Vývoj počtu zaměstnanců u Farmy Velký Ořechov

Rok	1997	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zaměstnanců	65	35	32	22	19	19	20	20	20	20	20

(Zdroj: Vlastní zpracování na základě konzultace s paní Svízelovou)

Z tabulky můžeme vidět, že oproti 90. letům je zaznamenán pokles zaměstnanců, v té době jich pracovalo na farmě za sledované období asi nejvíce. V současné době můžeme říct, že za poslední čtyři roky se jejich počet neměnil. V porovnání se ZDV Strážná zaměstnává Farma VO více zaměstnanců. V roce 1997 u ZDV Strážná pracovalo 25 zaměstnanců, zatímco na Farmě VO 65 pracovníků, což je více než dvojnásobek. Za poslední dobu zaměstnává Farma VO taky dvakrát více pracovníků, než ZDV Strážná, může to být dáno tím, že VO obhospodařuje větší katastr a větší část orné půdy než Březůvky a taky se VO věnuje chovu mléčného skotu, prodeji mléka, čili potřebuje zaměstnance do dojíren a na obdělávání půdy. Více než polovina zaměstnanců VO pracuje v živočišné výrobě.

Při pasení dobytka, hrazení pastvy, úklidu posklizňové linky nebo výpomoci při žních pomáhají na farmě brigádníci.

8.2.1 Financování

Zemědělské družstvo je financováno z vlastních zdrojů, mezi něž patří tržby – prodej mléka a prodej pšenice, dále z dotací a úvěrů.

Firma využívá pouze dotace poskytované na základě Jednotné žádosti a nějaké národní dotace. Nevyužívá dotace z Operačních programů, majitel řekl, že pro něj jako pro fyzickou osobu je to náročnější a nebezpečnější, protože se může lehce zadlužit. Na nákup strojů a modernizace využívá své vlastní zdroje, popřípadě úvěry.

8.2.1.1 Dotace

Tab. 12 – Přehled přijatých dotací dle jednotlivých druhů

	2011	2012	2013
SAPS	4 685 000	5 382 936,32	5 923 956,28
LFA	1 718 592,01	1 747 158,85	1 725 369,95
AEO	1 282 498,17	1 303 816,75	1 287 109,68
Top – Up	462 934,8	93 445,69	

(Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů)

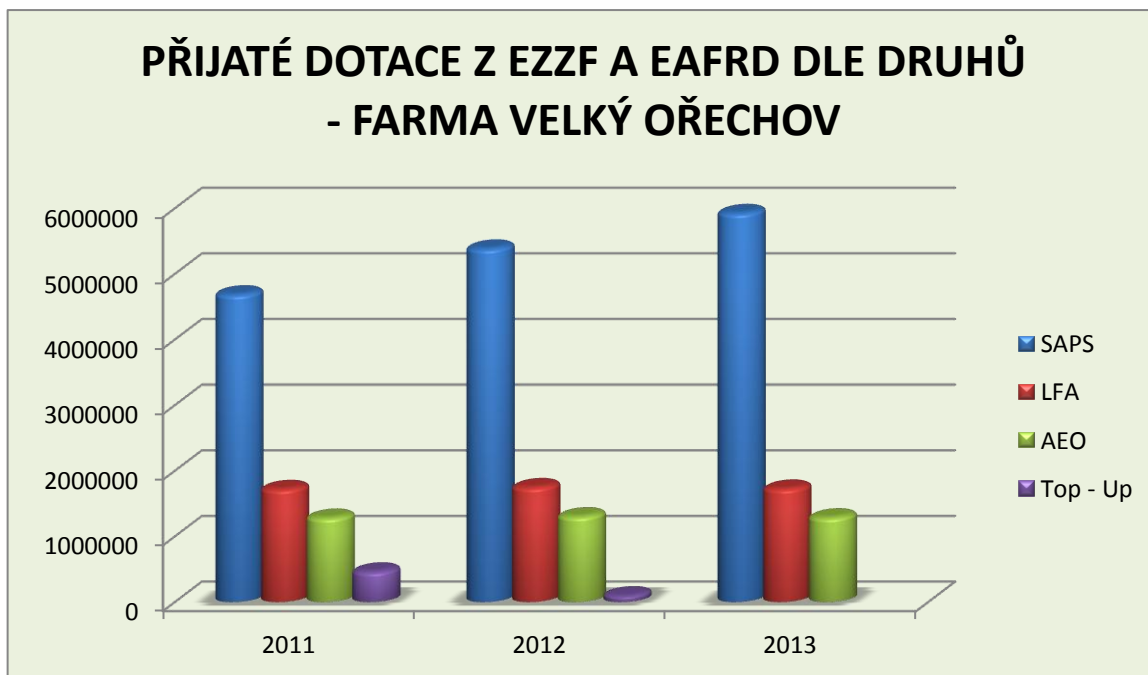
V roce 2011 tvořily národní doplňkové platby Platba na přežvýkavce ve výši 404 395,2 Kč a Platba na krávy bez tržní produkce mléka ve výši 58 539,6 Kč.

V roce 2012 se řadily mezi národní doplňkové platby Platba na přežvýkavce ve výši 28 440,25 Kč, Platba na krávy bez tržní produkce mléka 2 668,22 Kč a Platba na zemědělskou půdu 62 337,22 Kč.

V roce 2013 žádné národní doplňkové platby nebyly.

Graf 9 – Přehled přijatých dotací dle jednotlivých druhů

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Stejně jako u předchozího družstva, Jednotná platba na plochu se zvyšuje, což je dáno zvyšujícími se sazbami na hektar zemědělské půdy. LFA zůstává přibližně stejná, Agroenvironmentální opatření se nemění. Jediné k čemu došlo je to, že v roce 2013 nebyla přijata žádná národní doplňková platba, to se stalo i u ZDV Strážná.

8.3 Srovnání sledovaných zemědělských podniků

Tab. 13 – Srovnání sledovaných zemědělských subjektů

	ZDV STRÁŽNÁ BŘEZŮVKY	FARMA VELKÝ OŘECHOV
Podnikání	Právnícká osoba	Fyzická osoba
VÝMĚRA celkem	849 ha	1053 ha
z toho	754 ha louky a pastviny	Cca 650 ha louky a pastviny
	86 ha orná půda	397 ha orná půda
	9 ha sady	
Zaměření družstva	Chov masného skotu pas- tevní formou Pěstování pšenice a ovsu	Chov mléčného skotu s uza- vřeným obratem stáda Pěstování pšenice, kukuřice, jetele
Počet zaměstnanců za rok 2014	10	20
Tržby	Z prodeje dobytka, pšenice a ovsu	Z prodeje mléka a pšenice

(Zdroj: Vlastní zpracování)

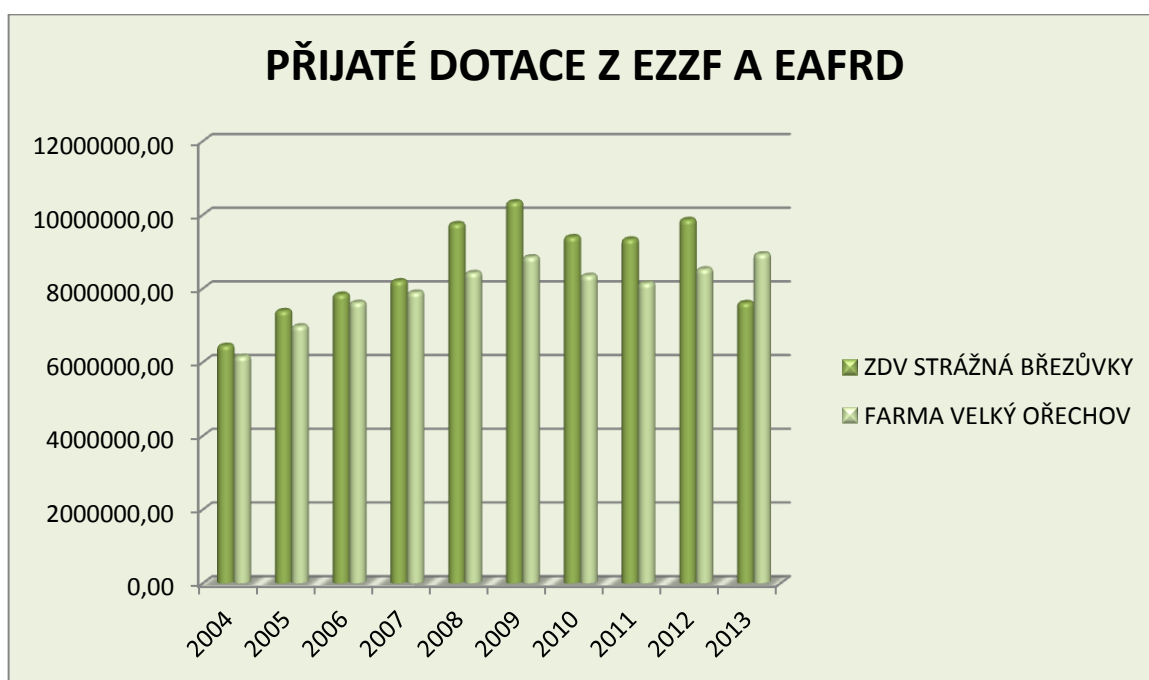
Zemědělské družstvo vlastníků Strážná je společenstvím neuzavřeného počtu fyzických a právnických osob, zatímco p. Svízela hospodaří na Farmě Velký Ořechov jako fyzická osoba. Výměra u obou družstev se liší, Farma VO má přibližně o 200 ha více, obhospodařuje i větší množství orné půdy. ZDV Strážná se zaměřuje pouze na chov masného skotu, a to pastevní formou, tzn. že neprodukuje mléko na prodej. Hlavním zaměřením Farmy VO je chov mléčného skotu, takže tržby jim plynou z prodeje mléka. Rozdílný je rovněž počet zaměstnanců, kdy Farma Velký Ořechov má dvojnásobek pracovníků.

Tab. 14 – Přehled získaných celkových dotací z EZZF a EAFRD u obou družstev

	ZDV STRÁŽNÁ BŘEZŮVKY	FARMA VELKÝ OŘECHOV
2004	6453420,50	6158009,84
2005	7395819,08	6981653,91
2006	7840962,46	7621242,41
2007	8205454,48	7897816,59
2008	9756509,17	8428595,54
2009	10348888,05	8856355,94
2010	9402228,01	8354409,38
2011	9338323,59	8149025,50
2012	9868530,12	8527357,61
2013	7613703,26	8936435,91

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Graf 10 – Srovnání přijatých dotací z EZZF a EAFRD obou družstev

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Co se týká dotací z EU, tak ZDV Strážná od roku 2004 do roku 2012 získávalo více dotací než Farma VO, i přesto, že je družstvo Březůvky hektarově menší. Bylo to způsobeno tím, že louky a pastviny u něj zaujímají větší plochu než u Velkého Ořechova, proto v rámci Agroenvironmentálního opatření (zejména z titulu louky a pastviny a díky hnízdišti Chrástala polního) dostávali na dotacích každý rok přibližně o milion korun více než Farma VO.

ZDV Strážná zaujímá katastry nacházející se v kopcovitějším a svahovitějším terénu než katastry Farmy VO, proto za platbu LFA dostávali taky o něco více.

Naopak Jednotnou platbu na plochu od roku 2004 má větší Farma Velký Ořechov, je to díky větší ploše, kterou obhospodařuje.

Dalším rozdílem je, že ZDV Strážná pobíralo v některých letech dotaci na Tele masného typu, zatímco Farma VO ne.

Rok 2013 byl prozatím jediným rokem, kdy Farma VO získala více dotací než ZDV Strážná. Hlavním důvodem je to, že ZDV Strážná nedostala tak velké dotace na Agroenvironmentální opatření jako v předchozích letech, rozdíl činil kolem milionu korun, ostatní platby se výrazně neměnily. U obou družstev v roce 2013 chybí národní doplňková platba.

2011, 2012 => celkově ZDV Strážná Březůvky > Farma VO

SAPS: ZDV Strážná Březůvky < Farma VO

AEO: ZDV Strážná Březůvky > Farma VO

LFA: ZDV Strážná Březůvky > Farma VO

Top – Up: ZDV Strážná Březůvky > Farma VO

2013 => celkově ZDV Strážná Březůvky < Farma VO

SAPS: ZDV Strážná Březůvky < Farma VO

AEO: ZDV Strážná Březůvky > Farma VO

LFA: ZDV Strážná Březůvky > Farma VO

9 NÁVRH MOŽNOSTÍ ZLEPŠENÍ ZÍSKÁVÁNÍ DOTACÍ

Z analýzy, kterou jsem provedla oběma družstvům, vychází, že každé z těchto družstev je rozdílné, hospodaří a využívá finanční prostředky - dotace na jiném základě.

V návrhové části se spíše zaměřím na Farmu Velký Ořechov, jelikož ta má více možností pro získávání dotací a větší perspektivu do budoucna.

ZDV STRÁŽNÁ BŘEZŮVKY

ZDV Strážná využívá všechny možné finanční podpory, které může získat z EU. Již před několika lety se rozhodlo zatravnit orné plochy a pást na nich dobytek bez produkce mléka. Na tady tomto principu vydělává nejvíce peněz, jelikož následuje současný trend EU, který podporuje zatravnění a udržování travních kultur. Z tohoto důvodu, kdy se před lety pro tento krok rozhodlo, muselo s mnoha zaměstnanci rozvázat pracovní poměr, což jim ušetřilo i mzdové náklady. Vlastníci družstva měli všechno dobře zjištěné, neboť hospodařit na tomto základě se rozhodli ve vhodnou dobu, kdy si ponechali staré stroje na obdělávání těch málo hektarů, které mají zejména pro vlastní potřebu, a nemuseli investovat do nových. Dalším důvodem proč se pro tento krok rozhodli, bylo to, že když budou hospodařit na tomto základě, budou mít méně starostí a na fungování podniku a výplatu zaměstnanců jim postačí jenom dotace. Velké příjmy jim to však nepřinese. Ale takto se zastaví na jedné úrovni a už nebudou moct posunovat družstvo dál, jelikož by to stálo mnoho financí. Tady tato možnost je ale i menším rizikem pro družstvo, které se může projevit až za několik let. Jestliže bude EU stále podporovat tento trend, může dojít k tomu, že většina zemědělských podniků začne zatravnňovat orné plochy a nebudou pěstovat žádné plodiny. Může nastat stav, kdy EU bude v zemědělských plodinách nesoběstačná a bude je muset dovážet ze třetích zemí. Na tom pak mohou vydělávat podniky, které si orné půdy ponechají. Ale to jsou jen dohady, které mohou, ale nemusí nastat.

Co má ale družstvo dělat, aby získalo ještě více dotací? Možným řešením by bylo získat více pozemků, které by mohlo pronajímat, ale muselo by se to pohybovat v mnoha hektarech. Otázkou je, zda nemá už všechny možnosti vyčerpané. Určitě dobré by bylo pokračovat v podpoře na tele masného typu, proto by se nadále mohli zaměřit na chov těchto telat, což by jim každoročně vynášelo více peněz a zvyšovalo čistý obrat. Dalším dotačním přínosem by mohlo být, kdyby se družstvo rozhodlo louky převést na pastviny,

protože na titul pastviny se dostává větší finanční podpora nebo v případě zatravňování orných ploch, využívat tyto plochy jako pastviny.

Nejvhodnějším řešením by tedy bylo:

- získání více pozemků k pronájmu
- nadále chovat masná telata, na která by se dostávala zvláštní podpora
- udržovat si trvalé travní kultury kvůli větší dotační podpoře
- převést část hektarů luk na pastviny, popř. zatravňované plochy v jednom roce využívat jako pastviny v následujícím roce

V následujícím odstavci se budu věnovat tomu, jaké dotace družstvo dostane, když v roce 2012 zatravňovalo a jak by vypadala výše dotací, kdyby se zatravněnou plochu rozhodlo převést na louky nebo na pastviny, popřípadě jejich kombinaci.

V roce 2012 provádělo družstvo zatravňování orných ploch. Na **96,81 ha**, které zatravňovalo, získalo dotaci v rámci Agroenvironmentálního opatření ve výši **666 664,55 Kč**. V roce 2013 žádalo o dotaci na titul louky nebo pastviny z této zatravňované plochy, ale zatím nedošlo k jejímu proplacení, čili není zveřejněno, není jasné, ani družstvo nemá informace o tom, jaké dotace pro rok 2013 dostane a jaká bude výše na jednotlivé tituly. K jejich vyplacení dojde zpětně až v novém programovacím období. Proto se teď budu věnovat propočítávání jejich výše při různé kombinaci dotačních titulů.

Pro shrnutí informací, z analytické části při zkoumání získaných dotací u ZDV Strážná vyplývá následující (údaje budou z roku 2012, což bylo naposled, kdy byly vyplaceny všechny dotace):

- **louky tvoří 174,38 ha..... výše získané dotace: 333 568,07 Kč**
- **pastviny zaujímají 454,19 ha..... výše získané dotace: 1 297 420,99 Kč**
- **zatravňovali 96,81 ha orné půdy**

Nyní budu počítat, jak velké dotace dostanou v roce 2013 na tady těchto 96,81 ha při různých dotačních titulech a jaká možnost bude pro družstvo nejvýhodnější.

Možnost první

V první variantě využiji všech **96,81 ha na pastviny**, tzn. že budu propočítávat výši dotace získanou na titul pastviny.

Pastviny jsou v současné době pro hospodaření důležité, utvářejí přirozený krajinný ráz a ty, které jsou pravidelně přepásány, umožňují růst mnoha bylin nižšího vzrůstu. Při přepásání pozemků se rozvíjí při zemi rostoucí druhy, kdy pod zemí vytvářejí spletitější síť kořenů, čímž půdu zpevňují. Udržování pastvin dopomáhá k zadržování vody v zemi a chrání ji před erozí. Dochází k vytváření míst vhodných pro růst ustupujících se druhů rostlin, jako jsou hořce, a hnízdění ptačích druhů.

Výše plateb pro pastviny v roce 2013 byla **112 EUR/ha**. Směnný kurz uveřejněný v prvním Úředním věstníku Evropské unie byl pro rok 2013 stanoven na **25,218 Kč**.

Výpočet:

$$96,81 * 112 * 25,218 = 273\ 431,71 \text{ Kč}$$

Za rok 2013, kdyby družstvo využilo všech 96,81 ha na pastviny, by získalo dotaci ve výši **273 431,71 Kč**, tzn. že v rámci Agroenvironmentálního opatření dostane na louky a pastviny celkem tyto dotace:

- louky 174,38 ha → 333 568,07 Kč
- pastviny 454,19 ha + 96,81 ha → 1 297 420,99 Kč + 273 431,71 Kč =
1 570 852,7 Kč

Možnost druhá

Naopak v druhé variantě využiji všech **96,81 ha na louky** a spočítám výši dotace na tento titul.

Dotace z titulu louky byly stanoveny pro rok 2013 na **75 EUR/ha**, kurz **25,218 Kč**.

Výpočet:

$$96,81 * 75 * 25,218 = 183\ 101,60 \text{ Kč}$$

Za rok 2013, kdyby družstvo využilo všech 96,81 ha na louky, by získalo dotaci ve výši **183 101,60 Kč**, tzn. že v rámci Agroenvironmentálního opatření dostane na louky a pastviny celkem tyto dotace:

- louky 174,38 ha + 96,81 ha → 333 568,07 Kč + 183 101,60 Kč = **516 669,67 Kč**
- pastviny 454,19 ha → **1 297 420,99 Kč**

Možnost třetí

V poslední možnosti **96,81 ha rozdělím**, část dám na **pastviny (48,40 ha)** a část na **louky (48,41 ha)** a zjistím výši dotace pro tyto dotační tituly.

Výpočet pro pastviny:

$$48,40 * 112 * 25,218 = 136 701,73 \text{ Kč}$$

Výpočet pro louky:

$$48,41 * 75 * 25,218 = 91 560,25 \text{ Kč}$$

Za rok 2013 by družstvo při tomto rozdělení získalo v rámci AEO celkové dotace:

- louky 174,38 ha + 48,40 ha → 333 568,07 Kč + 91 560,25 Kč = **425 128,32 Kč**
- pastviny 454,19 ha + 48,41 ha → 1 297 420,99 Kč + 136 701,73 Kč = **1 434 122,72 Kč**

$$1 814 090,66 \text{ Kč (2.)} < 1 904 420,77 \text{ Kč (1.)} > 1 859 251,04 \text{ Kč (3.)}$$

Na základě zkoumaných možností při rozdělování 96,81 ha, které byly v roce 2012 zatravněny, bylo zjištěno, že nejvhodnější varianta je hned **první zkoumaná**, kdy by všechny tyto hektary byly použity na pastviny, v takovém případě by ZDV Strážná získalo v rámci Agroenvironmentálního opatření nejvíce dotací. Je to dáno hlavně kvůli tomu, že sazba na hektar je u poskytování dotací na pastviny větší než na louky. Celková dotace by byla v rámci AEO na titul louky a pastviny ve výši **1 904 420,77 Kč**.

FARMA VELKÝ OŘECHOV

Jak už jsem napsala výše, Farma Velký Ořechov hospodaří na úplně jiném základě než ZDV Strážná Březůvky. Hlavním zaměřením farmy je chov mléčného skotu. Aby získala Farma a nejenom tato farma, ale i ostatní družstva hospodařící na podobném základě, které obdělávají tolik orné půdy, větší dotace, možným řešením by bylo zatravnění orných ploch a využívání jako pastviny.

Nejvíce finančních prostředků, když nebereme v úvahu dotace, získává farma z prodeje mléka a prodeje pšenice. Pokud by došlo k zatravnění většiny orných ploch, ztratila by příjmy z pšenice, ale naopak by dostala více dotací než doposud. Farmě se naskýtá několik možností, jak pokračovat ve svém hospodaření. První by bylo ponechat ráz farmy jako má teď, další možností je každým rokem postupně zatravněvat část pozemků, pobírat dotace vždy na zatravněování a následující rok i zatravnění a louky nebo pastviny a část nechávat stále jako ornou půdu pro pěstování pšenice, než se dostanou na úroveň výnosnosti pšenice, která je potřebná pouze pro krmení dobytka. Vyšší finanční podpora v podobě dotací by plynula z Agroenvironmentálního opatření. Další dotační podporou by mohla být Platba na dojnice, jelikož zaměřením farmy je chov mléčného skotu. Níže ukážu a propočítám mnou zvolené možnosti.

1. ZÍSKÁVÁNÍ DOTACÍ V RÁMCI AGROENVIRONMENTÁLNÍHO OPATŘENÍ (AEO)

Možnost první

Nyní se budu věnovat a propočítávat **současnou situaci družstva** a jak by vypadal stav, kdyby farma hospodařila stále na stejném základě a nevyžívala další finanční podpory. Všechno se bude odvíjet od pěstování pšenice, protože tato jediná plodina se dává na prodej a spolu s dalšími využívá k výkrmu skotu. Ostatní pěstované plodiny nebudu uvažovat, protože ty všechny farma zkrmí. Vše budu sledovat na loňském roce, 2013.

První musím zjistit, na kolika hektarech farma pěstuje pšenici. Dále jaký je výnos pšenice z těchto obdělávaných hektarů, kolik farma zkrmí, kolik dá na prodej a kolik do zásoby. Na základě toho se dočítám k tržbám pšenice, které mohu porovnat se získanou podporou z AEO (Agroenvironmentálního opatření).

Farma obdělává ornou půdu o rozloze 397 ha, na 130 ha pěstuje pšenici.

Dle získaných informací z roku 2013 byl průměrný výnos z pšenice za celou Českou republiku **5,91 tun na hektar**. Cena pšenice se minulý rok trochu měnila, do května stoupala a pak zůstala zhruba na stejné úrovni. V květnu 2013 dosáhla **5505 Kč/t**, oproti květnu roku 2012 je to nárůst o 1090 Kč/t. Dále bych měla zjistit, kolik pšenice se zkrmí, informace jsem hledala snad všude, ale přesného výsledku, kolik sežere kráva za den a následně to vypočítat ročně, jsem se nedopátrala. Tímto způsobem bych mohla počítat obecně, ale čísla by nemusela odpovídat skutečnosti.

Paní Svízelová mi sdělila, že v loňském roce měli výnos z pšenice **7000 q**. Tedy ze 130 ha sklídili **700 tun**, což je zhruba **5,4 t/ha**. Oproti obecné informaci za celou ČR je to o něco méně, může to být dáno horšími přírodními podmínkami u farmy, ty jsou pro sklizeň velice důležité. Dále jsem zjistila, že zkrmí **3600 – 3800 q** za rok pro přibližně **630 kusů skotu**, což vychází na **6 t** na jeden kus dobytka za rok. Teď známe, jaký je výnos pšenice, kolik zkrmí a kolik jim zůstane. Ten zbytek si rozdělí tak, že si část ponechají do zásoby a zbylou část prodají.

Z odstavce vyplývá následující:

Výnos: 700 t/130 ha

Zkrmí se: 380 t

Na prodej a do zásoby zůstane: 320 t ..... Do zásoby si mohou nechat kolem **70 t**, takže na prodej půjde **250 t**

Když uvažujeme, že budou prodávat pšenici za cenu **5500 Kč/t**, tržby z pšenice za rok budou **5500 * 250 = 1 375 000 Kč**. (ale nejsou tam odečtené mzdové náklady na pracovníky, kteří pole obdělávají, ani náklady na naftu a zemědělskou techniku)

Pro rok 2013 dostali dotaci z Agroenvironmentálního opatření ve výši **1 287 109,68 Kč**, převážná část byla pobírána na louky a pastviny.

Toto byl ukázkový příklad za normální situace a kolik by pobíralo družstvo po následující roky, kdybychom uvažovali, že by všechny sazby zůstaly stejné. Dotace z AEO by na zatravnění, ani na louky a pastviny vyšší nezískávali. Stále družstvu zůstane to, že budou muset zaměstnávat více pracovníků, kteří jsou potřební k obdělávání orné půdy, takže bude muset vyplácet vyšší mzdy, a bude muset vynakládat velké náklady na pohonné hmoty a na lepší zemědělskou techniku pro obdělávání.

Možnost druhá

Další možností je, že každým rokem budou postupně zatravněvat část orné půdy, získají dotace z AEO z titulu zatravnění orné půdy a následující roky i titul louky nebo pastviny, a část si ponechají pro pěstování pšenice pro vlastní spotřebu.

Ačkoli Agroenvironmentální opatření nemusí družstvu vynést zpočátku tak velké dotace, zemědělské podniky, by se měly ubírat směrem, který vychází z AEO, proto se je EU tímto způsobem snaží podporovat. Pokud podnik pěstuje plodiny na svažitých pozemcích, dochází dešťovou vodou k odtoku půdy z krajiny. Může taky způsobovat záplavy. Naopak v sušším období větrnou erozi. Dalším problémem je to, jestliže se pozemky nachází v blízkosti vodních toků nebo nádrží, může dojít k znečištění vody pomocí pesticidů a hnojiv, které se na půdě používají. Proto by si tady tyto problémy a nebezpečí měli zemědělci uvědomovat a částečně se ubírat cestou zatravnění a převádění na trvalé travní porosty.

Pro získání dotace z AEO je podmínkou závazek pětiletého hospodaření na výměře, na kterou žádám o dotaci, proto jako žadatel musím vzít v úvahu to, jestli tento závazek dodržím. Zejména pokud mám pozemek v nájmu, musím zvážit dlouhodobost nájemní smlouvy. Finanční podpora v rámci AEO mi uhradí náklady spojené s prováděním opatření, nahradí mi ztrátu výnosů a někdy přinést ještě něco navíc. Po získání dotace z titulu zatravnění, mohu dále využívat dotace na louky nebo pastviny.

Jak už bylo napsáno v první možnosti, mám tyto údaje:

Výnos ze 130 ha: 700 t

Zkrmí se: 380 t

Do zásoby: 70 t

Na prodej: 250 t → tržby 1 375 000 Kč

AEO: 1 287 109,68 Kč

Průměrná sklizeň pšenice u Farmy VO je **5,4 t/ha**.

Chci vypočítat, kolik hektarů orné půdy, kde pěstují pšenici, mi stačí na krmení a zásobu.

Krmení + zásoba = 450 t ..... $450 : 5,4 =$ cca 83 ha

Na krmení a zásobu potřebuji obdělávat **83 ha pšenice**, na zatravnění by mi tedy zbylo **$130 - 83 = 47$ ha**.

Teď se naskýtá otázka, zatravnit všech 47 ha naráz nebo v několika letech po částech?

Vyberu si, že budu zatravněvat **3 roky**, v prvním **17 ha**, v druhém a třetím roce po **15 ha**.

Z titulu zatravnění orné půdy se dostává dotace ve výši **270 EUR/ha**.

a) První rok

Ze 47 ha zatravním **17 ha**, tzn. že na 30 hektarech stále pěstují pšenici na prodej, na 83 ha pěstují pšenici na krmení a zásobu.

Prodej: 30 ha..... $30 * 5,4 = 162$ t ..... $162 * 5500 = 891 000$ Kč

Titul zatravnění orné půdy: $17 * 270 * 25,218 = 115 750,62$ Kč

Kromě současné dotace, kterou Farma VO pobírá v rámci AEO, by dostali návrh ještě **115 750,62 Kč** z titulu zatravnění orné půdy, kdyby se dali cestou zatravnění a následování cílů EU. Tržby za pšenici jsou ve výši **891 000 Kč**, což je logicky méně, než za normální situace. Družstvo avšak musí vzít v úvahu, kolik financí vydá za pohonné hmoty pro obdělávání půdy, za mzdy zaměstnancům a techniku, kterou k obdělávání používají, jelikož si pro sklizeň pšenice musí kombajny pronajímat.

b) Druhý rok

Ze zbylých 30 ha, které má družstvo určené na zatravnění, ve druhém roce zatravní **15 ha**, na dalších 15-ti pěstuje pšenici na prodej a pro krmení a zásobu zůstává 83 ha. Z předchozího roku, kdy zatravňovalo 17 ha, může na těchto 17 využívat dotace na louky nebo pastviny, podle toho, pro kterou možnost se rozhodne. Já budu počítat, že se rozhodne pro **louky**, protože v tomto titulu stačí, když bude louka minimálně dvakrát ročně naráz pokosená a posečená tráva sklizena, tak sníží zatížení krajiny nadbytkem živin, udrží vodu v krajině a umožní mnoha druhům rostlin a živočichů život na louce. Dotace z tohoto titulu jsou ve výši **75 EUR/ha**. Samozřejmě družstvo už nějaké dotace z toho titulu získává, ale v práci budu počítat jen s těmi hektary, které se teď zatravňují.

Prodej: 15 ha ..... $15 * 5,4 = 81 \text{ t}$ ..... $81 * 5500 = 445\,500 \text{ Kč}$

Titul zatravnění orné půdy: $15 * 270 * 25,218 = 102\,132,9 \text{ Kč}$

Získané dotace z titulu louky: $17 * 75 * 25,218 = 32\,152,95 \text{ Kč}$

Když porovnáváme částky, které by družstvo získávalo v jednotlivých možnostech, tak tato možnost se nejeví jako výdělečná, jelikož tržby z pšenice se několikrát snížily a dotace na louku je nepokryly.

c) Třetí rok

Na zatravnění zbývá **15 ha**, na 32 ha bude družstvo pobírat dotaci z titulu louky a pastviny, prodej pšenice se neuskuteční, všechny hektary jsou vyčerpané.

Titul zatravnění orné půdy: $15 * 270 * 25,218 = 102\,132,9 \text{ Kč}$

Získané dotace z titulu louky: $32 * 75 * 25,218 = 60\,523,2 \text{ Kč}$

Pro tento způsob zatravnění ve třetím roce, kdy by pěstovalo pšenici pouze na krmení a do zásoby, se družstvo určitě nemůže rozhodnout, protože hodně tržeb jim plyne právě

z prodeje pšenice, a kdyby žádnou pšenici neprodávalo, přišlo by o všechny tyto tržby, dotace z titulu louky by je v žádném případě nepokryly.

Kdybych měla shrnout všechny zkoumané možnosti, nejlepšími řešeními by byly **dvě varianty**, první je zůstat tak jako **doposud**, druhou je zatravnit pouze **část hektarů**, v našem případě se jedná o první rok zatravňování – 17 ha. Na družstvu už potom je, jestli těchto 17 ha použije v následujících letech na louky nebo pastviny, ale jistotou je, že bude získávat stále velké tržby z prodeje pšenice. Při zvolení druhé možnosti, by Farma VO ušetřila náklady na pohonné hmoty, protože by nemusela obdělávat tak velkou plochu, dále by ušetřila náklady na zemědělskou techniku – např. z pronájmu kombajnů. Hlavně by přispěla k současnému trendu EU, a to udržování travních kultur a trvalých travních porostů, nedocházelo by k tak velkému odtoku půdy z krajiny, velké větrné erozi. Nejlepší by bylo, kdyby se rozhodli pro zatravnění v blízkosti vodních toků, tak by nebyly tyto vody znečištěny pesticidy a hnojivy a udržel by se přírodní ráz krajiny. Tak by měla nastartováno i do budoucnosti. Jednak by získávala větší dotační podporu, jednak by si vcelku zachovala ráz farmy jako má doposud a co je důležité, mohla by mít výhodu oproti jiným podnikům, které se rozhodly veškerou ornou půdu zatravnit, v období, kdy Evropská unie či Česká republika bude v pěstování plodin nesoběstačná, protože většina zemědělských podniků bude mít ornou půdu zatravněnou a nebude moct pěstovat plodiny na prodej. Za takové situace mohou Farmě Velký Ořechov vzrůst tržby z prodeje zemědělských komodit.

2. PLATBY NA DOJNICE - Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Jelikož se farma zaměřuje na chov mléčného skotu, a nejvíce tržeb jim plyne z prodeje mléka, mohli by se rozhodnout pro využívání finančních podpor prostřednictvím **Platby na dojnice**.

Platba se získává na celkový počet VDJ, který je stanovený podle počtu dojnic. Důležitým ukazatelem jsou tržby za prodané mléko na celkových příjmech nebo tržbách zemědělské výroby. Podíl musí být vyšší nebo roven 15 %. Rozděluje se na dvě možnosti, pokud je vyšší nebo roven 15 % a nižší než 30 %, žadatel má nárok na platbu ve výši 50 % plné sazby. Pokud bude podíl vyšší nebo roven 30 %, žadatel má nárok na platbu dle sazby

ve výši 100 %. Další podmínkou je nejméně 2 VDJ. Plná výše sazby činí **1 504,20 Kč/VDJ**, poloviční výše sazby **752,10 Kč/VDJ**.

Farma VO chová 600 ks dobytka plemene Holštýnského, z toho je **270 kusů dojnic**. Podíl tržeb za prodané mléko na celkových příjmech firmy je určitě **vyšší než 30 %**, proto bude družstvo využívat **plnou sazbu**. Kráva představuje 1 VDJ.

Vypočet dotace (příklad pro 270 ks dojnic): $270 * 1504,20 = 406\ 134\ Kč$

Aby získala farma tyto prostředky, musí splnit všechny podmínky pro získání platby na dojnice, což si myslím, že nebude problém, využití této podpory by jim mohlo přinést až **406 134 Kč za rok**, což si myslím, že je dost velká suma. Je škoda, že družstvo zatím tady tuto dotaci nevyužívá.

Návrhy, které jsem uvedla, se vztahovaly k Jednotné žádosti, jednalo se o přímé podpory a podpory čerpané v rámci Programu rozvoje venkova.

Farma Velký Ořechov nevyužívá kromě přímých podpor a LFA a AEO žádné další možnosti financování, např. v rámci operačních programů. Důvodem může být větší úvěrové zatížení, protože je nutné spolufinancování. Díky vyšším tržbám, které pobírá z prodeje mléka, by ale mohlo využít i operačních programů a zaměřit se na zdokonalování firmy.

Farma chová velké množství dobytka, tvořící se amoniak z jejich chovu způsobuje znečištění životního prostředí. Dochází ke hromadění kejdy skotu a statkových hnojiv, všechna nejsou využita pro hnojení orné půdy a někdy není zkrmena všechna kukuřičná siláž. Proto by bylo vhodné se zaměřit na snížení emisí amoniaku do ovzduší pomocí finančních podpor z EU.

Rozhodla jsem se pro návrh projektu na **bioplynovou stanici**.

PROJEKT: ZEMĚDĚLSKÁ BIOPLYNOVÁ STANICE VELKÝ OŘECHOV

Předkladatel: Farma Velký Ořechov

Zdůvodnění projektu:

Zemědělské podniky produkují organické substráty, jako jsou hovězí statková hnojiva, kejda, obilí nebo kukuřičná siláž. Jedná se o odpady živočišné výroby, které mohou být dále zpracovány a účelně využity. Nejdůležitějším důvodem výstavby bioplynové stanice je to, že se snižují emise čpavku do ovzduší a riziko znečištění podzemních vod dusíkem. Výstupem je zbytková hmota – digestát – který může být používán jako vysoce kvalitní hnojivo. Dalším výstupem je produkce vlastní elektřiny nebo tepla, která snižuje provozní náklady zemědělským subjektům. Pro zemědělce může být navíc dalším zdrojem příjmů, protože zbylou energii mohou prodávat např. do rodinných domů.

Cíl projektu:

- snížení emise čpavku do ovzduší
- snížení rizika znečištění podzemních vod dusíkem
- využívání statkových hnojiv a zbývající kukuřičné siláže pro další účely
- produkce elektrické energie a tepla

Řešení:

Záměrem projektu je vybudování bioplynové stanice Farmy Velký Ořechov s výkonem kolem 500 kW. Stanice bude postavena mimo obec, ale v blízkosti družstva, aby nenarušovala svým případným hlukem občany.

Základním procesem bioplynové stanice je využívání zemědělských surovin řízenou anaerobní fermentací k produkci bioplynu. Bioplyn se spaluje a dochází k výrobě elektrické a tepelné energie. Anaerobní fermentací dochází ke kvašení, přeměny látek za účasti enzymů mikroorganismů v prostředí bez kyslíku, anaerobní mikroorganismy mohou produkovat metan.

Pro bioplynovou stanici je nutné vystavit fermentor, kde dochází k fermentaci, vzniku biomasy. Dále součástí bude dofermentor a vstupní jímka, strojovna, trafostanice a ventilátory a koncová jímka. V zemědělském družstvu se musí nacházet nějaká sběrná jímka, která bude shromažďovat kejda ze stájí. Ta bude pak převezena do vstupní jímky, kde dojde

k promíchání kejdy, zachycování silážních šťáv a povrchové vody. Ze vstupní jímky jde kejda do fermentační nádrže, která je vytápěna odpadním teplem. Dále jde do fermentoru kukuřičná siláž, hovězí hnůj, travní senáž. Po mnoha dnech bude digestát čerpán do dofermentační nádrže. Vznikající metan je veden do strojovny, kde mnoha procesy dojde ke vzniku elektrické energie a tepla. Elektrická energie je vedena do trafostanice, odkud je kabelem vedena do veřejné sítě elektrické energie. Část vyrobené energie proudí přes trafo do zemědělského družstva.

Tržby z prodeje elektrické energie pro rodinné domy by byly nižší zátěž pro daňové poplatníky, cena 4,12 Kč/1kWh.

Očekávané výsledky:

Hlavním přínosem výstavby bioplynové stanice bude zlepšení životního prostředí v okolí obce, kde bude vybudována, z důvodu snižujících se emisí čpavku do ovzduší. Zemědělci budou zpracovávat extrementy hospodářských zvířat a zůstávající kukuřičnou siláž. Produktem bude digestát, vysoce kvalitní hnojivo, které budou zemědělské subjekty využívat k hnojení orné půdy a sníží užívání minerálních hnojiv. V bioplynové stanici vzniká velké množství energie a tepla, kterými bude zásobována farma, tím se sníží provozní náklady družstva. Zbylá energie nebo teplo může být v podmínkách obce využíváno k vytápění rodinných domů nebo obecních budov. Občanům bude dodáváno za nižší cenu než přes distribuční síť.

Fermentace způsobí redukování zápachu ze statkových hnojiv.

Časový harmonogram realizace:

- nejprve se musí zpracovat projektové dokumentace pro stavební povolení, vyřídit stavební povolení, zpracovat žádost o dotaci, výběrové řízení na dodavatele – rok 2015
- výstavba samotné bioplynové stanice – duben – říjen 2016
- montáž technologie – září 2016
- uvedení do provozu – listopad 2016 (nejprve bude nějaký čas zkušební provoz)

Financování projektu:

V minulém programovacím období byly poskytovány dotace na zemědělské bioplynové stanice z Programu rozvoje venkova pro období 2007 – 2013. Z počátku byly až ve výši 60 %, ale postupně byly snižovány na maximální míru 30 %.

V novém programovacím období jsou prozatím dotace na bioplynové stanice z Programu rozvoje venkova pozastaveny. Možným řešením, jak získat dotace, by bylo počkat si několik let, než budou opět obnoveny, k čemuž určitě dojde, tzn. posunout harmonogram projektu, tzn. využít dotace z Programu rozvoje venkova.

Druhým řešením, jak financovat bioplynovou stanici, je využít podporu z OP Životní prostředí – Prioritní osa 3: Udržitelné využívání zdrojů energie, ale to by se musela farma zaměřit kromě snížení emise čpavku i na větší produkci energie a tepla a tyto hlavní výstupy bioplynové stanice by prodávala.

Dále existují programy pro financování zemědělských bioplynových stanic. Dříve takový program poskytovala např. Komerční banka, nyní se s ním můžeme setkat u GE Money Bank, která umožňuje úvěrové financování až do výše 100 % pořizovacích nákladů.

ZÁVĚR

Má diplomová práce je rozdělena do dvou částí, teoretickou a praktickou. Jak už jsem napsala v úvodu práce, teoretická část se věnuje pojmům souvisejícím se zemědělstvím, Evropskou unií, Společnou zemědělskou politikou a fondy k financování českých zemědělských podniků. Praktická část zaujímá dotační nástroje Evropské unie včetně přímých plateb a plateb poskytovaných na základě Programu rozvoje venkova, a Jednotné žádosti. Následuje kapitola finanční podpory z Evropské unie dle jednotlivých krajů a srovnání dvou vybraných zemědělských družstev. Nakonec jsou uvedeny návrhy širších možností financování těchto zemědělských subjektů, vyplývající z analytické části, s projektem na závěr.

Jak už bylo řečeno na začátku, vstup České republiky do Evropské unie znamená pro řadu z nás, či odvětví pozitivní nebo stinný dopad. Záleží, jak se na situaci díváme nebo jak nás přímo ovlivňuje.

Od té doby, co se Česká republika stala členem Evropské unie, je podpora agrárního sektoru mnohem vyšší. Byly zajištěny stabilní příjmy zemědělcům. Díky dotacím je toto odvětví ziskové, ale závislost zemědělských podniků na dotacích dlouhodobě roste, což není dobře. Zemědělské subjekty mohou využívat finančních podpor z Evropské unie. Dotace jsou poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Jsou vypláceny prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Finanční podpory využívají zejména prostřednictvím přímých plateb, kam řadíme Jednotnou platbu na plochu, Oddělenou platbu za cukr a za rajčata, Platbu na dojnice a Platbu na masná telata. Zemědělci získávali rok od roku vyšší dotace, jelikož se postupně zvyšovaly sazby, zejména sazba na Jednotnou platbu na plochu.

Dále v rámci Programu rozvoje venkova se poskytují platby Agroenvironmentálního opatření a LFA – platba v méně příznivých oblastech. Tyto platby včetně přímých plateb byly poskytovány na základě Jednotné žádosti, kterou musel žadatel podat do 15. května. K dorovnání vybraných komodit sloužily národní doplňkové platby Top – Up, ale od roku 2013 se už neposkytují.

Za rok 2013 byl zaznamenán pokles z hlediska vyplácení dotací, ale je to dáno tím, že ještě nebyly proplaceny všechny dotační tituly, budou až z nového programovacího období.

Na základě srovnávání dotací poskytovaných z EZZF a EAFRD dle jednotlivých krajů jsem zjistila, že nejsilnějším krajem, který získal dotace v roce 2012, byl Jihočeský kraj. Nejslabší kraj byl Hlavní město Praha, ale to se dalo čekat vzhledem k jeho rozloze. Následoval Liberecký kraj. V roce 2013 bylo trochu jiné pořadí, první místo zaujímal Středočeský kraj, poslední Praha a za ním Liberecký kraj. Dle okresů byl největším příjemcem dotací v roce 2013 okres Znojmo.

Pro lepší konkretizování a ukázání aplikace dotací jsem analyzovala dvě zemědělská družstva, ZDV Strážná Březůvky a Farmu Velký Ořechov. Hlavním rozdílem u těchto družstev je to, že každé hospodaří a využívá dotace na úplně jiném základě. Zemědělské družstvo vlastníků Strážná je společenstvím neuzavřeného počtu fyzických a právnických osob, zatímco p. Svízela hospodaří na Farmě Velký Ořechov jako fyzická osoba. ZDV strážná Březůvky se zaměřuje na chov masného skotu pastevní formou, zatímco Farma Velký Ořechov na chov mléčného skotu, proto mnoho tržeb jim plyne z prodeje mléka. Z hlediska dotací pobíralo ZDV Strážná od vstupu do Evropské unie více než Farma VO, bylo to hlavně kvůli vyšším dotacím na Agroenvironmentální opatření a LFA – platbu v méně příznivých oblastech. Dotace pro rok 2013 byly zatím vyšší u Farmy Velký Ořechov, ale je to dáno tím, jak už jsem napsala výše, některé dotační tituly ještě nebyly proplaceny, což se stalo určitě u ZDV Strážná.

Z hlediska návrhů na vyšší získávání dotací je na tom lépe Farma Velký Ořechov. ZDV Strážná využívá všechny možné finanční podpory, které může získat z EU. Již před několika lety se rozhodlo zatravnit orné plochy a pást na nich dobytek bez produkce mléka. Následuje současný trend EU, který podporuje zatravnění a udržování travních kultur. Pěstuje jen minimum plodin pro vlastní spotřebu. Z analytické části vyplývá, že nejvhodnějšími řešeními pro ZDV Strážná, jak získávat vyšší dotace, by bylo získat více pozemků k pronájmu, nadále se zaměřovat na chov masných telat, udržovat si trvalé travní kultury kvůli dotační podpoře nebo se rozhodnout převádět hektary luk na pastviny.

Naopak Farma Velký Ořechov mnoho peněz vydělává z prodeje pšenice, proto u nich zaujímá ještě velkou část orná půda, a tak nepobírají tak velké dotace na trvalé travní kultury. Aby získala vyšší dotace z Evropské unie, vhodným řešením by bylo zatravnit část hektarů orné půdy a zbytek si nechat na prodej, krmení a do zásoby. Další dotační podporou by mohla být Platba na dojnice, jelikož se farma zaměřuje na chov mléčného skotu. Na závěr práce jsem u tohoto družstva zvolila projekt bioplynové stanice, což si myslím, že v současné době patří mezi významný trend z hlediska snižujících se emisí amoniaku

do ovzduší, zpracování kejdy a statkových hnojiv a navíc to přinese farmě i užitek v podobě produkce digestátu, energie a tepla.

Na závěr lze říci, že českému zemědělství se v loňském roce dařilo, od roku 1998 je to druhý nejlepší výsledek. Z hlediska rostlinné výroby celorepublikově byl v roce 2013 zaznamenán nárůst sklizní oproti předchozímu roku, což je určitě dobře, ale mám pochybnosti, že by se to odrazilo v nižších prodejních cenách. V živočišné výrobě převažuje prodej mléka a chov jatečných prasat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace:

- [1] ACKRILL, Robert. 2000. Common Agricultural Policy. 1. vyd. Sheffield: Continuum. 244 s. ISBN 1-84127-126-8.
- [2] BOHÁČKOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ, 2010. Ekonomika agrárního sektoru. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita. 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0.
- [3] CSÁKI, Csaba, Michel DEBATISE a Oskar HONISCH, 1999. Food and Agriculture in the Czech Republic: From a "Velvet" Transition to the Challenges of EU Accession. Washington: World Bank Publications. 91 s. ISBN 0-8213-4502-8.
- [2] FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK, 2008. Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku. 1. vyd. Praha: C.H.Beck. 179 s. ISBN 978-80-7179-939-9.
- [4] KOUŘILOVÁ, Jindra, Jiří PŠENČÍK a Daniel KOPTA, 2009. Dotace v zemědělství: z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství. 1. vyd. Brno: CERM. 106 s. ISBN 978-80-7204-637-9.
- [5] SVATOŠ, Miroslav et al., 2009. Agrární politika: vybraná témata. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita. 202 s. ISBN 978-80-213-1914-1.
- [6] MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2013. Zemědělství 2012. Praha: MZ. 127 s. ISBN 978-80-7434-111-3.
- [7] EVROPSKÁ KOMISE, 2013. Politiky Evropské unie: Zemědělství. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropská unie. 16 s. ISBN 978-92-79-24177-2.
- [8] Interní materiály ZDV Strážná Březůvky
- [9] Interní materiály Farmy Velký Ořechov

Konzultace:

- [10] Paní Alena Svízelová, účetní Farmy Velký Ořechov
- [11] Pan Josef Svízela, majitel Farmy Velký Ořechov
- [12] Paní Jarmila Gajdůšková, účetní ZDV Strážná Březůvky

Internetové zdroje:

- [13] BUSINESSINFO.CZ, © 1997 – 2014. Společné organizace trhu (vybrané komodity). *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spolecne-organizace-trhu-komodity-5143.html>
- [14] EAGRI, © 2009-2013. Aktuální stav implementace PRV na období 2007 - 2013. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/stav-implementace>
- [15] EAGRI, © 2009-2013. Jednotné platby na plochu. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>
- [16] EAGRI, © 2009-2013. Oddělená platba za cukr. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/oddelena-platba-za-cukr/>
- [17] EAGRI, © 2009-2013. Přímé platby. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/>
- [18] EAGRI, © 2009-2013. Národní doplňkové platby. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/narodni-doplnkove-platby/>
- [19] EAGRI, 2014. Struktura dotačních zdrojů. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
- [20] EAGRI, © 2009-2013 . Tiskové zprávy – Ministr zemědělství Petr Bendl schválil sazby národních doplňkových plateb TOP-UP za rok 2012. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2013_ministr-zemedelstvi-petr-bendl-schvalil.html
- [21] EAGRI, © 2009-2013 . Tiskové zprávy – Ministr zemědělství Miroslav Toman schválil sazbu v rámci jednotné platby na plochu zemědělské půdy. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2013_ministr-zemedelstvi-miroslav-toman-2.html

- [22] EAGRI, © 2009-2013 . Tiskové zprávy – Ministr Toman podepsal sazby přímých plateb pro rok 2013. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2013_ministr-miroslav-toman-podepsal-sazby.html
- [23] EAGRI, © 2009-2013. Základní informace. *Dotace* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/zakladni-informace/>
- [24] EUROPA, 2009. Financing the Common Agriculture Policy. Summaries of EU legislation [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/111096_en.htm
- [25] EUROPA.EU, 2014. Historie Evropské unie. *Evropská unie* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_cs.htm
- [26] EUROPA.EU, 2014. Jak je využíván rozpočet Evropské unie. *Evropská unie* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/expenditure/index_cs.htm
- [27] EUROPA.EU, 2014. Orgány, instituce a ostatní subjekty. *Evropská unie* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm
- [28] EUROPA.EU, 2014. Rozpočet. *Evropská unie* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/financ/index_cs.htm
- [29] EUROPA.EU, 2014. Základní informace o Evropské unii. *Evropská unie* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/index_cs.htm
- [30] EUROPA.EU, 2014. Zemědělství. *Evropská unie* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/agr/index_cs.htm
- [31] EUROPEAN COMMISSION, 2014. Budget 2014 in figures. *Financial programming and budget* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/figures/2014/2014_en.cfm
- [32] EUROPEAN COMMISSION, 2014. Financing the Common Agriculture Policy. *Agriculture and Rural Development* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-funding/index_en.htm

- [33] EUROSKOP.CZ, © 2005-14. Fondy pro zemědělce a rybáře. *Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8633/sekce/fondy-pro-zemedelce-a-rybare/>
- [34] EUROSKOP.CZ, © 2005-14. Přehled fondů EU. *Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>
- [35] EUROSKOP.CZ, © 2005-14. Zemědělství. *Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8924/sekce/zemedelstvi/>
- [36] EVROPSKÁ KOMISE, 2014. Rozpočet EU od samého počátku. *Reformovat rozpočet, změnit Evropu* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/budget/reform2008/issues/article_5957_cs.htm
- [37] Ministerstvo zemědělství České republiky, 2013. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Feafrd%2F1393415127062.pdf
- [38] SZIF, © 2000-2014. Jednotná žádost 2014 – Příručka pro žadatele. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsaps%2F03%2Fjz%2F1397054933418.pdf
- [39] SZIF, © 2000-2014. Obecné informace. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o-nas/co-je-szif>
- [40] SZIF, © 2000-2014. Osa I. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa1>
- [41] SZIF, © 2000-2014. Osa II. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa2>
- [42] SZIF, © 2000-2014. Osa III. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa3>
- [43] SZIF, © 2000-2014. Osa IV. Leader. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa4>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AEO	Agroenvironmentální opatření
atd.	A tak dále
AZV	Agentura pro zemědělství a venkov
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF	Evropský zemědělský záruční fond
EFF	Evropský rybářský fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FO	Fyzická osoba
GAEC	Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu
ha	Hektar
HDP	Hrubý domácí produkt
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
JŽ	Jednotná žádost
KBTM	Kráva bez tržní produkce mléka
Kč	Korun českých
KSČ	Komunistická strana Československa
kW	Kilowatt
kWh	Kilowatthodina
LFA	Platba v méně příznivých oblastech

LPIS	Veřejný registr půdy
mil.	Milion
mld.	Miliarda
např.	Například
OP	Operační program
OPŽ	Oddělení příjmu žádostí
PB	Půdní blok
PF	Pozemkový fond
PO	Právnícká osoba
PRV	Program rozvoje venkova
PZO	Produkce zemědělského odvětví
př.n.l.	Před naším letopočtem
q	Metrický cent
RRD	Rychle rostoucí dřeviny
RV	Prodej pšenice s ovsá
SAPS	Jednotná platba na plochu
Sb.	Sbírky
SMR	Povinné požadavky na hospodaření
SOT	Společná tržní organizace
SSP	Oddělená platba za cukr
STP	Oddělená platba za rajčata
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
t	Tuna
tj.	To je
TP	Technická pomoc

Top - Up	Národní doplňkové platby
TTP	Trvalé travní porosty
tzv.	Tak zvaný
VDJ	Velká dobytčí jednotka
VO	Velký Ořechov
ZD	Zemědělské družstvo
ZDV	Zemědělské družstvo vlastníků

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 – Vzor Jednotné žádosti – Údaje o žadateli .....</i>	<i>57</i>
<i>Obr. 2 – Vzor Jednotné žádosti – Bankovní spojení žadatele.....</i>	<i>58</i>
<i>Obr. 3 – Vzor Jednotné žádosti – Právní nástupnictví .....</i>	<i>58</i>
<i>Obr. 4 – Vzor vyplnění Jednotné žádosti – Deklarace veškeré zemědělské půdy.....</i>	<i>59</i>
<i>Obr. 5 – Vzor Jednotné žádosti – Poskytování dotace v rámci určitého opatření .....</i>	<i>60</i>
<i>Obr. 6 – Vzor Jednotné žádosti – Povinné přílohy .....</i>	<i>60</i>
<i>Obr. 7 – Vzor Jednotné žádosti – Závazky žadatele .....</i>	<i>62</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 – Postup kolektivizace v zemědělství .....</i>	15
<i>Tab. 2 – Zastoupení typů podniků v .....</i>	16
<i>Tab. 3 - Čerpání finančních prostředků z celkového rozpočtu PRV na období 2007 – 2013 (stav k 31.12.2013) .....</i>	40
<i>Tab. 4 - Míra spolufinancování EU a ČR .....</i>	41
<i>Tab. 5 - Přehled přímých plateb do zemědělství v roce 2013 .....</i>	53
<i>Tab. 6 - Sazby platby Top-Up pro rok 2012 .....</i>	55
<i>Tab. 7 – Finanční podpora pro rok 2013 dle jednotlivých krajů v ČR .....</i>	64
<i>Tab. 8 – Vývoj počtu zaměstnanců ZDV Strážná .....</i>	70
<i>Tab. 9 – Vývoj tržeb družstva .....</i>	71
<i>Tab. 10 – Vývoj čistého obrátu družstva .....</i>	72
<i>Tab. 11 – Vývoj počtu zaměstnanců u Farmy Velký Ořechov .....</i>	79
<i>Tab. 12 – Přehled přijatých dotací dle jednotlivých druhů .....</i>	80
<i>Tab. 13 – Srovnání sledovaných zemědělských subjektů .....</i>	82
<i>Tab. 14 – Přehled získaných celkových dotací z EZZF a EAFRD u obou družstev .....</i>	83

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Sazby stanovené pro příslušné AEO část I.	112
PŘÍLOHA P II: Sazby stanovené pro příslušné AEO část II.	113

PŘÍLOHA P I: SAZBY STANOVENÉ PRO PŘÍSLUŠNÉ AEO – ČÁST

I.

Titul/management	Kód	Sazba dotace (C/ha)
Podopatření postupy šetrné k životnímu prostředí		
Ekologické zemědělství - travní porosty – pouze ekologické T	A1-T	89,00
Ekologické zemědělství - travní porosty	A1-T	71,00
Ekologické zemědělství - ovocné sady - intenzivní	A1-SI	849,00
Ekologické zemědělství - ovocné sady - ostatní	A1-SO	510,00
Ekologické zemědělství - vinná réva	A1-V	849,00
Ekologické zemědělství - chmelnice	A1-C	849,00
Ekologické zemědělství - orná půda	A1-ROP	155,00
Ekologické zemědělství - speciální byliny	A1-RSB	564,00
Ekologické zemědělství - zelenina	A1-RZ	564,00
Integrovaná produkce ovoce	A2-O	435,00
Integrovaná produkce vinné révy	A2-V	507,00
Integrovaná produkce zeleniny	A2-Z	440,00
Podopatření ošetřování travních porostů		
Louky*	B1-L	75,00
Mezofilní a vlhkomilné louky, přepásané - seč - do 31. 7. *	B2-HP-S1	100,00
Mezofilní a vlhkomilné louky, přepásané - seč - do 30. 6. *	B2-HP-S2	100,00
Mezofilní a vlhkomilné louky, přepásané - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B2-HP-S3	100,00
Mezofilní a vlhkomilné louky, nepřepásané - seč - do 31. 7. *	B2-HN-S1	100,00
Mezofilní a vlhkomilné louky, nepřepásané - seč - do 30. 6. *	B2-HN-S2	100,00
Mezofilní a vlhkomilné louky, nepřepásané - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B2-HN-S3	100,00
Mezofilní a vlhkomilné louky - bez hnojení - seč - do 31. 7. *	B2-NN-S1	116,00
Mezofilní a vlhkomilné louky - bez hnojení - seč - do 30. 6. *	B2-NN-S2	116,00
Mezofilní a vlhkomilné louky - bez hnojení - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B2-NN-S3	116,00
Mezofilní a vlhkomilné louky - bez hnojení, pásy - seč - do 31. 7. *	B2-NN-PS1	135,00
Mezofilní a vlhkomilné louky - bez hnojení, pásy - seč - do 30. 6. *	B2-NN-PS2	135,00
Mezofilní a vlhkomilné louky - bez hnojení, pásy - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B2-NN-PS3	135,00
Horské a suchomilné louky, přepásané - seč - do 31. 7. *	B3-HP-S1	120,00
Horské a suchomilné louky, přepásané - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B3-HP-S3	120,00
Horské a suchomilné louky, přepásané - seč - od 15. 8. do 30. 9. *	B3-HP-S4	120,00
Horské a suchomilné louky, nepřepásané - seč - do 31. 7. *	B3-HN-S1	120,00
Horské a suchomilné louky, nepřepásané - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B3-HN-S3	120,00
Horské a suchomilné louky, nepřepásané - seč - od 15. 8. do 30. 9. *	B3-HN-S4	120,00
Horské a suchomilné louky - bez hnojení - seč - do 31. 7. *	B3-NN-S1	130,00
Horské a suchomilné louky - bez hnojení - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B3-NN-S3	130,00
Horské a suchomilné louky - bez hnojení - seč - od 15. 8. do 30. 9. *	B3-NN-S4	130,00
Horské a suchomilné louky - bez hnojení, pásy - seč - do 31. 7. *	B3-NN-PS1	150,00
Horské a suchomilné louky - bez hnojení, pásy - seč - od 15. 7. do 31. 8. *	B3-NN-PS3	150,00
Horské a suchomilné louky - bez hnojení, pásy - seč - od 15. 8. do 30. 9. *	B3-NN-PS4	150,00

PŘÍLOHA P II: SAZBY STANOVENÉ PRO PŘÍSLUŠNÉ AEO – ČÁST

II.

Trvale podmáčené a rašelinné louky - seč - od 15. 5. do 30. 6.	B4-S5	417,00
Trvale podmáčené a rašelinné louky - seč - od 15. 6. do 31. 7.	B4-S6	417,00
Trvale podmáčené a rašelinné louky - seč - od 15. 7. do 31. 8.	B4-S3	417,00
Trvale podmáčené a rašelinné louky - seč - od 15. 8. do 30. 9.	B4-S4	417,00
Plačí lokality na travních porostech - hnízdiště bahňáků*	B5	202,00
Plačí lokality na travních porostech - hnízdiště chřástala polního*	B6	183,00
Pastviny*	B7-P	112,00
Druhově bohaté pastviny*	B8	169,00
Suché stepní trávníky a vřesoviště - pastva - od 1. 5. do 31. 10. *	B9-P1	308,00
Suché stepní trávníky a vřesoviště - pastva - od 15. 4. do 30. 6. *	B9-P2	308,00
Suché stepní trávníky a vřesoviště - pastva - od 15. 7. do 30. 9. *	B9-P3	308,00
Suché stepní trávníky a vřesoviště - pastva - od 15. 4. do 30. 6. a od 1. 8. do 30. 9. *	B9-P4	308,00
Podopatření péče o krajinu		
Zatravňování orné půdy **	C1-A	270,00
Zatravňování orné půdy - vodní útvar **	C1-A-V	295,00
Zatravňování orné půdy - ZCHÚ **	C1-B	350,00
Zatravňování orné půdy - ZCHÚ vodní útvar **	C1-B-V	374,00
Pěstování meziplodin	C2	104,00
Biopásy	C3	401,00